

ROMEO

WILLIAM
SHAKESPEARE

ROMEO
A JULIE

ROMEO
AND JULIET

NAKLADATELSTVÍ ROMEO

Romeo a Julie je vedle Hamleta snad nejslavnější a nejznámější divadelní hrou všech dob. Příběh dvou veronských milenců se už přes čtyři sta let hraje současně ve stovkách divadel po celém světě, byl mnohokrát zfilmován, stal se námětem baletů, oper, symfonických básní i muzikálu *West Side Story*.

Shakespeare ovšem příběh sám nevymyslel. Jako u řady jiných svých her (a jako mnozí jeho kolegové v té době) vycházel při psaní tohoto dramatu z adaptace starší, osvědčené látky. Mnoho motivů obsažených ve hře bylo známo již z antických zpracování, existuje i velice podobný příběh italský z konce 15. století. Poprvé ale tragický příběh Romea z rodu Monteků a Giulietty z rodu Capuletů z Verony jako novelu napsal v roce 1530 italský autor Luigi da Porto. Ve Španělsku se stejná látka vyskytuje v úpravě Lope de Vegy, existují také verze německé, francouzské i jiné.

Do Anglie příběh dorazil ve francouzské adaptaci italské novely Mattea Bandella (z roku 1554), a ta se pak stala základem epické básně Arthura Brooka *Tragická historie Romea a Julie* (*The Tragical History of Romeus and Juliet*) z roku 1562, kterou Shakespeare dozajista znal a jíž se dal přímo inspirovat. Bandellův příběh, který v překladu Williama Painterera vychází v Anglii ve sbírce *Palác potěchy* (*The Palace of Pleasure*) jen o pár let později, už k dramatikovu pojetí nic podstatného nepřidal. Stranou literární geneze hry zůstává i fakt, že právě v době, kdy Shakespeare píše svou verzi této látky, italský historik Girolamo de la Corte popisuje příběh jako historickou skutečnost a zasazuje ho do roku 1303. Prospěl tak především turistickému ruchu ve Veroně, kam z celého světa přijíždějí lidé, aby si prohlédli Juliin balkon i hrobku a město milenců, jejichž tragický osud v Shakespearově podání o tolik přerostl reálnou historku z veronské „černé kroniky“.

Bylo by možná zajímavé porovnat Brookovu báseň jako hlavní pramen se Shakespearovým zpracováním a všimnout si, jakými prostředky dokázal Shakespeare vytvořit z konvenčního dobového příběhu dílo, které překonává věky. Upozorníme alespoň na některé hlavní rozdíly.

Rozhodujícím posunem je už Shakespearův renesančně svobodomyšlný pohled na svět, tak protikladný středověkým ideálům askeze,

---

poslušnosti a přísně pojímané víry. Zatímco Brooke svou básní varuje před mladickou nerozvážností a na osudu milenců ukazuje, jak trudné konce může mít ukvapenost a nerespektování daných pořádků, Shakespeare proti všem řádům a pravidlům straní velkému lidskému citu. Nechává své hrdiny, aby se ve jménu lásky dopouštěli leckterých zapovězených skutků, ať už je to tajný sňatek proti vůli rodičů, protizákonná koupě jedu, či dokonce sebevražda, a naopak ukazuje, jak fatální důsledky může mít lpění na zásadách rodové cti povýšených nad zákon.

Shakespeare zahajuje hru banální rvačkou, soustřeďuje příběh odehrávající se původně v několika měsících do období čtyř až pěti dnů a milencům přitom dopřává jedinou společnou noc, čímž dociluje mnohem dramatictějšího spádu děje a podtrhuje horoucnost mladé lásky. Akcentuje nenávist obou rodin, nechává své hrdiny prožívat stavy úzkosti a neblahého tušení, vnáší tak do hry napětí a připravuje půdu pro tragické vyvrcholení. V jediné scéně na plese spojuje příslib šťastné budoucnosti dvou zamilovaných s hrozbou kruté pomsty od nenávistného Tybalta.

Výrazně prokresluje jednotlivé postavy. Z Mercuzia, jenž se básní Arthura Brooka sotva mihne, vytvořil Shakespeare charakterní postavu, kterou, jak údajně sám řekl, „musel zabít, aby mu Mercuzio nezabil hru“, tak silně totiž na sebe tento vtípálek, pozér a šarmér poutá pozornost a odvádí diváka od hlavního pásma děje. Chůvu vybavil zemitostí, humorem, ale i pozoruhodnou amorálností, z paní Capuletové udělal chladnou, odtažitou dámu a z otce Capuleta náladového **c h o l e r i k a**, takže Julii, kterou oproti básni učinil o dva roky mladší, zbavil opory rodinného zázemí a postavil ji, v jejích čtrnácti letech, tváří v tvář neřešitelnému dilematu samotnou a bezbrannou.

Kontrastováním prvků tragických i komických, vznešených i nízkých, jak v kompoziční výstavbě hry, tak v charakteristikách jednotlivých postav, a povýšením paradoxu a kruté ironie na princip lidského osudu pak docílil nebyvalé hloubky a všeplatnosti tohoto díla, jehož dvojjedným tématem je nenávist a láska v nejrůznějších podobách. Stačí drobné hašteření sluhů, aby se zvedla stavidla nahromaděné zášti a započal neodvratný proces zkázy. Na poli lásky zas Shakespeare rozehrává všechny její myslitelné valéry. Jinak nahlíží lásku bodře obhroublá chůva se svým utilitárním přístupem, jinak Mercuzio, lascivní cynik a mizogyn, jinak Romeo, který od platonického vzývání zprvu jedné a hned druhé krásky dospěje až v důsledku tragických okolností k hluboce prožívané-

---

mu citu, a jinak Julie, která v lásce bez váhání nachází samu sebe, svou dospělost, své odhodlání, svůj osud. Dokonce i otce Lorenza motivuje láska – láska křesťanská, v jejímž jménu by rád usmířil zneprátené rody. A jakože u Shakespeara není žádná postava jednoznačná, ani tento moudrý a laskavý mnich není vzorem všech ctností, ale je to člověk s lidskými slabostmi a chybami. Životnost Shakespeareových postav je dána právě tím, že autor ve svých hrách neinterpretuje skutečnost podle nějakého etického, filozofického či jiného apriorního názoru, ale jako by ji přímo vytvářel, a to tak plastickou a vrstevnatou, že každá doba a každý člověk v ní nachází svůj obraz. K tomu mu jako nástroj slouží jeho bohatý a tvárný jazyk, který zejména v této hře dosahuje nebyvalé pestrosti.

Shakespeare napsal veršované drama, jehož obě složky, poetická i dramatická, jsou v rovnováze. A jak se v ostrých střízích střídají postavy, nálady a zákruty děje, tak se vedle sebe ocitají – vždy v souladu se svou dramatickou funkcí – polohy výsostné lyrické poezie i obhroublé prózy, slova vznešená i vulgarismy, místa bombasticky ornamentální, lascivní popěvky, slovní hříčky, omletá klišé i originální metafora.

Romeo a Julie, dílo přibližně z roku 1596, jímž autor vstupuje do středního období své tvorby, je tragédií lásky, kterou zahubí prostředí poznamenané zakořeněnou záští. Ústřední dramatický konflikt, který se na různých rovinách projevuje rovněž jako střet mladých a starých, citu a rozumu, neodvratného osudu a svobodné volby, vrcholí poznáním o lidské nepoučitelnosti, jíž se v nerovném boji může vzepít pouze milostný cit dvou mladých lidí jako hodnota ze všech nejvyšší.

JIŘÍ JOSEK

ROMEO
AND
JULIET

ROMEO
A
JULIE

DRAMATIS PERSONAE

ESCALUS, Prince of Verona
MERCUTIO, kinsman to the Prince and friend to Romeo
PARIS, a young nobleman, kinsman to the Prince
MONTAGUE, head of a Veronese family at feud with the Capulets
LADY MONTAGUE
ROMEO, son of Montague
BENVOLIO, nephew of Montague and friend to Romeo
ABRAHAM, servant to Montague
BALTHASAR, servant to Romeo
CAPULET, head of a Veronese family at feud with the Montagues
LADY CAPULET
TYBALT, nephew to Lady Capulet
COUSIN CAPULET, an old man
JULIET, daughter to Capulet
NURSE
PETER, servant to Juliet's nurse
SAMSON }
GREGORY } servants to Capulet
ANTHONY }
POTPAN }

FRIAR LAURENCE, a Franciscan
FRIAR JOHN, a Franciscan
AN APOTHECARY
THREE MUSICIANS
PAGE to Paris
CHORUS
Citizens of Verona, maskers, torchbearers, guards, pages, attendants.
Scene: Verona, Mantua.

O S O B Y

ESCALUS, veronský vévoda
MERCUZIO, mladý šlechtic, příbuzný vévody a přítel Romea
PARIS, mladý šlechtic, příbuzný vévody
MONTEK, hlava veronské rodiny znepřátelené s rodinou Capuletů
PANÍ MONTEKOVÁ
ROMEO, Montekův syn
BENVOLIO, Montekův synovec a přítel Romea
ABRAHAM, Montekův sluha
BALTAZAR, Romeův sluha
CAPULET, hlava veronské rodiny znepřátelené s rodinou Monteků
PANÍ CAPULETOVÁ
TYBALT, synovec paní Capuletové
BRATRANEC CAPULET, starý pán
JULIE, Capuletova dcera
CHŮVA
PETR, sluha Juliiny chůvy
SAMSON }
GREGORY } sloužící z domu Capuletů
KASTRÓL }
ANTON }

OTEC LORENZO, františkánský mnich
BRATR JAN, františkánský mnich
LÉKÁRNÍK
TŘI HUDEBNÍCI
PÁŽE hraběte Parise
CHÓR
Veronští měšťané, masky, světloňoši, strážé, pážata, sloužící.
Místa děje: Verona, Mantova.

PROLOGUE

Enter Chorus.

CHORUS Two households, both alike in dignity
In fair Verona, where we lay our scene,
From ancient grudge break to new mutiny,
Where civil blood makes civil hands unclean.
From forth the fatal loins of these two foes 5
A pair of star-crossed lovers take their life,
Whose misadventured piteous overthrows
Doth with their death bury their parents' strife.
The fearful passage of their death-marked love
And the continuance of their parents' rage – 10
Which but their children's end, naught could remove –
Is now the two-hours' traffic of our stage;
The which if you with patient ears attend,
What here shall miss, our toil shall strive to mend.

Exit.

PROLOG

Vystoupí Chór.

CHÓR Dva rody, oba stejně vznešené,
jež proti sobě léta vedou boj,
zas vyvolaly v krásné Veroně
ze staré zášti nový nepokoj.
Z prokletých beder obou nepřátel 5
zrodil se nešťastný pár milenců
a pouze jejich krutý osud měl
konečně pohřbít zlobu rodičů.
Ten příběh lásky, která končí smrtí,
i nenávisti otců, jež by snad 10
neskončila, nebýt smrti těch dětí,
vám budeme dnes dvě hodiny hrát.
A pokud se vám vlídně hledět zlíbí,
svou snahou nahradíme, co hře chybí.

Odejde.

ACT I.

SCENE 1.

VERONA. A PUBLIC PLACE.

Enter Samson and Gregory, of the house of Capulet, with swords and bucklers.

- SAMSON Gregory, on my word, we'll not carry coals.
GREGORY No, for then we should be colliers.
SAMSON I mean and we be in choler, we'll draw.
GREGORY Ay, while you live, draw your neck out of collar.
SAMSON I strike quickly, being moved. 5
GREGORY But thou art not quickly moved to strike.
SAMSON A dog of the house of Montague moves me.
GREGORY To move is to stir, and to be valiant
is to stand, therefore if thou art moved,
thou runn'st away. 10
SAMSON A dog of that house shall move me to stand. I will
take the wall of any man or maid of Montague's.
GREGORY That shows thee a weak slave, for the weakest goes
to the wall.
SAMSON 'Tis true, and therefore women, being the weaker vessels,
are ever thrust to the wall; therefore I will push Mon-
tague's men from the wall, and thrust his maids to the wall.
GREGORY The quarrel is between our masters and
us their men.
SAMSON 'Tis all one. I will show myself a tyrant: when I have 20
fought with the men I will be civil with the maids –
I will cut off their heads.
GREGORY The heads of the maids?
SAMSON Ay, the heads of the maids, or their maidenheads,
take it in what sense thou wilt. 25
GREGORY They must take it in sense that feel it.

JEDNÁNÍ I.

SCÉNA 1.

VERONA. NA NÁMĚSTÍ.

Vystoupí Samson a Gregory, sloužící z domu Capuletů, vyzbrojeni meči a štíty.

- SAMSON Hele, Gregory, tohle si líbit nenecháme.
GREGORY Ne, spíš si to necháme políbit.
SAMSON Jak říkám, jestli nás naštvou, jdem na ně.
GREGORY Aby se nenaštvali, že to říkáš a nejdeš.
SAMSON Já když se rozčílím, jsem tvrdej chlap. 5
GREGORY Naštěstí natvrdlej, takže tě hned tak něco nerozčílí.
SAMSON Mezek od Monteků mě rozčílí vždycky.
GREGORY Rozčílit znamená naštvat, a koho štvou,
ten prchá, takže ty, když se rozčílíš, práskneš
rovnou do bot, prchlivče. 10
SAMSON Prásknu do toho, kdo mě rozčílí, ať je jich
od Monteků celá hromada, mužský nebo ženský.
GREGORY Ženský chceš spráskat, hrdino? To si troufáš
na slabší pohlaví?
SAMSON To máš pravdu. Tak víš co? Chlapy spráskám,
a ženský, protože jsou slabší pohlaví, 15
aspoň zbouchnu.
GREGORY Páni se pohádali, kmáni se perou, ženský
do toho nepleť.
SAMSON Proč ne? Počkej, jak já budu zlej. Až si to vyřídím 20
s mužským, vyřídím všechny panny. Co se do nich
vejde.
GREGORY Jen co se do nich vejde?
SAMSON Co se do nich nevejde, to se do nich nacpe,
a rozuměj tomu, jak umíš. 25
GREGORY Ony tomu porozumí, až to pocítí.

SAMSON Me they shall feel while I am able to stand, and 'tis known I am a pretty piece of flesh.

GREGORY 'Tis well thou art not fish. If thou hadst, thou hadst been poor-john. 30
Enter Abraham and another servingman of the Montagues.
Draw thy tool. Here comes of the house of Montagues.

SAMSON My naked weapon is out. Quarrel, I will back thee.

GREGORY How – turn thy back and run?

SAMSON Fear me not. 35

GREGORY No, marry – I fear thee!

SAMSON Let us take the law of our side. Let them begin.

GREGORY I will frown as I pass by, and let them take it as they list.

SAMSON Nay, as they dare. I will bite my thumb at them, which is disgrace to them if they bear it. 40

ABRAHAM Do you bite your thumb at us, sir?

SAMSON I do bite my thumb, sir.

ABRAHAM Do you bite your thumb at us, sir?

SAMSON *(To Gregory)* Is the law of our side if I say 'Ay'?

GREGORY No. 45

SAMSON *(To Abraham)* No, sir, I do not bite my thumb at you, sir, but I bite my thumb, sir.

GREGORY *(To Abraham)* Do you quarrel, sir?

ABRAHAM Quarrel, sir? No, sir.

SAMSON But if you do, sir, I am for you. I serve as good a man as you. 50

ABRAHAM No better?

SAMSON Well, sir –
Enter Benvolio.

GREGORY Say 'better'. Here comes one of my master's kinsmen.

SAMSON *(To Abraham)* Yes, better, sir. 55

ABRAHAM You lie.

SAMSON Draw, if you be men. Gregory, remember thy washing blow.
They draw and fight.

SAMSON Však ony mě pocítí, až se jim postavím. Jsem vyhlášeněj samec.

GREGORY Škoda že nejsi sumec. Mlčel bys jako ryba a nežvanil jako pitomec. 30
Vystoupí Abraham a jiný sloužící z domu Monteků.
Vylov svou zbraň. Jdou sem dva od Monteků.

SAMSON Zbraň je obnažena, z pochvy vytažena. Do nich. Kreju ti záda.

GREGORY Co? Chceš mi ukázat záda?

SAMSON Neboj se! 35

GREGORY Tebe? To se neboj.

SAMSON V právu je vždycky ten, kdo si nezačne. Ať si začnou oni.

GREGORY Půjdu tam a zamračím se. Ať se ukážou.

SAMSON Když to dokážou. Já si před nima odplivnu, a jestli se neozvou, jsou to skety. 40

ABRAHAM To jste si odplivl před náma, pane?

SAMSON Odpliv jsem si.

ABRAHAM Odplivl jste si před náma, pane?

SAMSON *(Ke Gregorymu)* Budem v právu, když řeknu, že jo?

GREGORY Nebudem. 45

SAMSON *(K Abrahamovi)* Ne, pane. Neodplivl jsem si před váma, pane, nýbrž odplivl jsem si.

GREGORY *(K Abrahamovi)* Chcete vyvolat hádku, pane?

ABRAHAM Hádku, pane? Ne, pane.

SAMSON Ale jestli chcete, pane, tak začněte. 50
Můj pán je stejně dobřej jako váš.

ABRAHAM Ale lepší není!

SAMSON No dobře.
Vystoupí Benvolio.

GREGORY Řekni, že je lepší. Jde sem jeden z rodiny našeho pána.

SAMSON *(K Abrahamovi)* Jo, je lepší. 55

ABRAHAM To je lež!

SAMSON Jestli jste co k čemu, taste! Gregory, ukaž jim, že máš páru!
Tasí a bijí se.

BENVOLIO	<i>(Drawing)</i> Part, fools. Put up your swords. You know not what you do.	60
	<i>Enter Tybalt.</i>	
TYBALT	<i>(Drawing)</i> What, art thou drawn among these heartless hinds? Turn thee, Benvolio. Look upon thy death.	
BENVOLIO	I do but keep the peace. Put up thy sword, Or manage it to part these men with me.	
TYBALT	What, drawn and talk of peace? I hate the word As I hate hell, all Montagues, and thee. Have at thee, coward.	65
	<i>They fight.</i> <i>Enter three or four Citizens with clubs or partisans.</i>	
CITIZENS	Clubs, bills and partisans! Strike! Beat them down! Down with the Capulets. Down with the Montagues.	
	<i>Enter Capulet in his gown, and Lady Capulet, his Wife.</i>	
CAPULET	What noise is this? Give me my long sword, ho!	70
L. CAPULET	A crutch, a crutch – why call you for a sword? <i>Enter Montague (with his sword drawn)</i> <i>and Lady Montague, his Wife.</i>	
CAPULET	My sword, I say. Old Montague is come, And flourishes his blade in spite of me.	
MONTAGUE	Thou villain Capulet! <i>(To his Wife)</i> Hold me not, let me go.	
L. MONTAGUE	Thou shalt not stir one foot to seek a foe.	75
	<i>Enter Prince Escalus with his train.</i>	
PRINCE	Rebellious subjects, enemies to peace, Profaners of this neighbour-stained steel – Will they not hear? What ho, you men, you beasts, That quench the fire of your pernicious rage With purple fountains issuing from your veins: On pain of torture, from those bloody hands Throw your mistempered weapons to the ground, And hear the sentence of your moved Prince. Three civil brawls bred of an airy word By thee, old Capulet, and Montague, Have thrice disturbed the quiet of our streets And made Verona's ancient citizens Cast by their grave-beseeming ornaments To wield old partisans in hands as old,	80 85

BENVOLIO	<i>(Tasí)</i> Od sebe, hlupáci! Ty zbraně pryč! Zbláznili jste se? Dost!	60
	<i>Vystoupí Tybalt.</i>	
TYBALT	<i>(Tasí)</i> Troufáš si tasit na zbabělé sluhy? Střeh, Benvolio, za zády máš smrt.	
BENVOLIO	Chci jenom zjednat mír. Zastrč ten kord. Anebo mi je pomoz rozrazit.	
TYBALT	S kordem jdeš hlásat mír? Nenávidím to slovo jako peklo, Monteky, i tebe. Bij se, zbabělče!	65
	<i>Bojují.</i> <i>Vystoupí několik měšťanů s holemi a balapartnami.</i>	
MĚŠŤANÉ	Klacky, a řežte do nich! Bijte je! Pryč s Capulety! Hanba Montekům!	
	<i>Vystoupí Capulet v županu a paní Capuletová.</i>	
CAPULET	Co se to děje? Přineste mi meč!	70
CAPULETOVÁ	Tobě spíš berlu. Nač ti bude meč? <i>Vystoupí Montek (s taseným mečem)</i> <i>a paní Monteková.</i>	
CAPULET	Řekl jsem meč. Tamhle je starý Montek a mává na mě výhružně svou zbraní.	
MONTEK	Ty zmije, Capulete! <i>(Ke své ženě)</i> Pusť mě na něj!	
MONTEKOVÁ	Nehneš se na krok, to ti povídám.	75
	<i>Vystoupí vévoda Escalus s doprovodem.</i>	
VÉVODA	Vy rebelové! Rozvraceči míru! Své zbraně przníte krví svých bližních? Copak mě neslyší? Tak dost už, lotři! Potoky z vlastních tepen chcete hasit ten zhoubný požár nesmyslné zášti? Ty zbrklé meče ihned odhodte z krvavých dlaní, nebo vás dám mučit, a slyšte ortel svého vévody: Třikrát už rozvrátil váš věčný rozbroj, zbůhdarma, Capulete, tebou počatý, i tebou, Monteku, klid a mír města a donutil ctihodné Veroňany ponechat stranou vážnost svého stavu a zbraněmi, jež starobou a mírem	80 85

	Cankered with peace, to part your cankered hate.	90
	If ever you disturb our streets again	
	Your lives shall pay the forfeit of the peace.	
	For this time all the rest depart away.	
	You, Capulet, shall go along with me;	
	And Montague, come you this afternoon	95
	To know our farther pleasure in this case	
	To old Freetown, our common judgement-place.	
	Once more, on pain of death, all men depart.	
	<i>Exeunt all but Montague, his Wife, and Benvolio.</i>	
MONTAGUE	Who set this ancient quarrel new abroad?	
	Speak, nephew: were you by when it began?	100
BENVOLIO	Here were the servants of your adversary	
	And yours, close fighting ere I did approach.	
	I drew to part them. In the instant came	
	The fiery Tybalt with his sword prepared,	
	Which, as he breathed defiance to my ears,	105
	He swung about his head and cut the winds	
	Who, nothing hurt withal, hissed him in scorn.	
	While we were interchanging thrusts and blows,	
	Came more and more, and fought on part and part	
	Till the Prince came, who parted either part.	110
L. MONTAGUE	O where is Romeo – saw you him today?	
	Right glad I am he was not at this fray.	
BENVOLIO	Madam, an hour before the worship'd sun	
	Peered forth the golden window of the east,	
	A troubled mind drive me to walk abroad,	115
	Where, underneath the grove of sycamore	
	That westward rooteth from this city side,	
	So early walking did I see your son.	
	Towards him I made, but he was ware of me,	
	And stole into the covert of the wood.	120
	I, measuring his affections by my own –	
	Which then most sought where most might not be found,	
	Being one too many by my weary self –	
	Pursued my humour not pursuing his,	
	And gladly shunned who gladly fled from me.	125
MONTAGUE	Many a morning hath he there been seen,	
	With tears augmenting the fresh morning's dew,	
	Adding to clouds more clouds with his deep sighs.	
	But all so soon as the all-cheering sun	
	Should in the farthest east begin to draw	130

	zvětšely, krotit váš zvětšely svár.	90
	Jedinkrát ještě porušíte klid,	
	a splatíte to oba životem.	
	Protentokrát se všichni rozejděte.	
	Ty, Capulete, půjdeš se mnou hned,	
	ty, Monteku, přijď dneska odpoledne	95
	na Starý hrad, kde konají se soudy,	
	tam dozvíš se mé další rozhodnutí.	
	A teď, pod trestem smrti, všichni pryč!	
	<i>Odejdou všichni až na Monteka, paní Montekovou a Benvolia.</i>	
MONTEK	Kdo zase rozpoutal ten starý spor?	
	Synovče, pověz, jak to začalo?	100
BENVOLIO	Už byli v sobě, ještě než jsem přišel.	
	Sloužící z vaší strany i ti druzí.	
	Chtěl jsem je rozehnat, když vtom se zjevil	
	zuřivý Tybalt s přichystaným kordem,	
	a jen co do ucha mi syknul výzvu,	105
	už sekal do větru, a vítr, nezmar,	
	při každé ráně posměšně si hvízdнул.	
	Chvilí jsme se tam spolu potýkali,	
	pak přidali se další, k nám i k nim,	
	až vévoda to celé zarazil.	110
MONTEKOVÁ	Co Romeo? Neviděls mého chlapce?	
	Jsem ráda, že se vyhnul dnešní rvačce.	
BENVOLIO	Hodinu předtím, nežli boží slunko	
	vyhlédlo ze zlatého okna východu,	
	mě tíseň v duši vypudila z domu	115
	a v cypřišovém háji, který se	
	za městem táhne na západní stranu,	
	jsem na vašeho syna narazil.	
	Viděl mě, jak jdu k němu, ale hned	
	se otočil a zmizel mezi stromy,	120
	a já, že jsem byl stejně naladěný	
	a nejvíc toužil nejmíň lidí potkat,	
	když i sám sobě byl jsem na obtíž,	
	svému i jeho přání šel jsem vstříc	
	tím, že jsem mu šel z cesty, jak on mně.	125
MONTEK	Vídali ho tam v tuto dobu často	
	slzami skrápět čerstvou ranní rosou,	
	vzdychat, až párou od úst houstla mračna,	
	však sotva usměvavé sluníčko	
	odhrne zlehka na východní straně	130

The shady curtains from Aurora's bed,
 Away from light steals home my heavy son,
 And private in his chamber pens himself,
 Shuts up his windows, locks fair daylight out,
 And makes himself an artificial night. 135
 Black and portentous must this humour prove,
 Unless good counsel may the cause remove.

BENVOLIO My noble uncle, do you know the cause?
 MONTAGUE I neither know it nor can learn of him.
 BENVOLIO Have you importuned him by any means? 140
 MONTAGUE Both by myself and many other friends,
 But he, his own affection's counsellor,
 Is to himself – I will not say how true,
 But to himself so secret and so close,
 So far from sounding and discovery, 145
 As is the bud bit with an envious worm
 Ere he can spread his sweet leaves to the air
 Or dedicate his beauty to the sun.
 Could we but learn from whence his sorrows grow
 We would as willingly give cure as know. 150

Enter Romeo.

BENVOLIO See where he comes. So please you step aside,
 I'll know his grievance or be much denied.
 MONTAGUE I would thou wert so happy by thy stay
 To hear true shrift. Come, madam, let's away.
Exeunt Montague and his Wife.

BENVOLIO Good morrow, cousin.
 ROMEO Is the day so young? 155
 BENVOLIO But new-struck nine.
 ROMEO Ay me, sad hours seem long.
 Was that my father that went hence so fast?
 BENVOLIO It was. What sadness lengthens Romeo's hours?
 ROMEO Not having that which, having, makes them short.
 BENVOLIO In love.
 ROMEO Out.
 BENVOLIO Of love? 160
 ROMEO Out of her favour where I am in love.
 BENVOLIO Alas that love, so gentle in his view,
 Should be so tyrannous and rough in proof.

baldachýn, za nímž spává Jitřenka,
 jak noční pták můj syn hned letí domů,
 zamkne se o samotě v pokoji,
 zatemní okna, světlo vyhostí
 a udělá si ze dne černou noc. 135
 Dokud mu nepomůžem z toho stavu,
 bude mít temných děsů plnou hlavu.

BENVOLIO A víte, strýčku, co je příčinou?
 MONTEK Sám nevím nic, a od něj ještě míň.
 BENVOLIO Snažili jste se vytáhnout to z něho? 140
 MONTEK Zkoušeli jsme to všichni, ale on,
 tajemství svého nitra tajemník,
 se svěřuje sám sobě, sobě radí –
 jak dobře, nevím. Je tak uzavřený,
 že nepoznáš, zda v duši nehlodá mu 145
 jak v poupěti nějaký skrytý červ,
 co ničí kvítky, než se rozvinou
 a dají světu na odív svou krásu.
 Kdybych jen věděl, co se to v něm děje,
 vyléčil bych ho z jeho beznaděje. 150

Vystoupí Romeo.

BENVOLIO Zjistím vám příčinu těch nesnází,
 však jděte stranou, právě přichází.
 MONTEK Kéž by tak měla úspěch tvoje snaha
 a dozvěděl ses pravdu! Pojďme, drahá.
Odejdou Montek a paní Monteková.

BENVOLIO Dobrýtro, bratranče.
 ROMEO Je teprv ráno? 155
 BENVOLIO Odbilo devět.
 ROMEO Smutným se čas vleče.
 Nebyl to otec, kdo tak rychle zmizel?
 BENVOLIO Byl. Jaký smutek čas ti natahuje?
 ROMEO Že nemám nic, co by ho ukrátilo.
 BENVOLIO Jsi zamilovaný?
 ROMEO Ne, jsem –
 BENVOLIO Že nejsi? 160
 ROMEO Jsem. Do té, která nemiluje mne.
 BENVOLIO Že by byl sám líbezný Amorek
 takový ras a nebyl na to lék?

ROMEO	Alas that love, whose view is muffled still, Should without eyes see pathways to his will. Where shall we dine? O me! What fray was here? Yet tell me not, for I have heard it all. Here's much to do with hate, but more with love. Why then, O brawling love, O loving hate, O anything of nothing first create; O heavy lightness, serious vanity, Misshapen chaos of well-seeming forms, Feather of lead, bright smoke, cold fire, sick health, Still-waking sleep, that is not what it is! This love feel I, that feel no love in this. Dost thou not laugh?	165 170 175
BENVOLIO	No, coz, I rather weep.	
ROMEO	Good heart, at what?	
BENVOLIO	At thy good heart's oppression.	
ROMEO	Why, such is love's transgression. Griefs of mine own lie heavy in my breast, Which thou wilt propagate to have it pressed With more of thine. This love that thou hast shown Doth add more grief to too much of mine own. Love is a smoke made with the fume of sighs, Being purged, a fire sparkling in lovers' eyes, Being vexed, a sea nourished with lovers' tears. What is it else? A madness most discreet, A choking gall and a preserving sweet. Farewell, my coz.	180 185
BENVOLIO	Soft, I will go along; And if you leave me so, you do me wrong.	
ROMEO	Tut, I have lost myself. I am not here. This is not Romeo; he's some other where.	190
BENVOLIO	Tell me in sadness, who is that you love?	
ROMEO	What, shall I groan and tell thee?	
BENVOLIO	Groan? Why no; but sadly tell me who.	
ROMEO	Bid a sick man in sadness make his will, A word ill urged to one that is so ill. In sadness, cousin, I do love a woman.	195
BENVOLIO	I aimed so near when I supposed you loved.	
ROMEO	A right good markman; and she's fair I love.	
BENVOLIO	A right fair mark, fair coz, is soonest hit.	200

ROMEO	Pásku má na očích, aby se netrefil, a stejně najde poslepu svůj cíl. Půjdem se najíst? Promiň. Ty ses bil? Ne, nemluv o tom. Já vím, o co šlo. Ta zášť mě páří. Láska ještě víc. Zuřivá láska, sladká nenávisť. Z něčeho něco, co vznikne jak nic. Obtížná lehkost, vážná nerozvážnost. Působné tvary v zhovadilě změti: z olova pířko, jasný dým, studený žár, nemocné zdraví, spánek při bdění, tak milence neláska promění. Směješ se mi?	165 170 175
BENVOLIO	Ne, raději bych plakal.	
ROMEO	Propána proč?	
BENVOLIO	Pro pána Romea.	
ROMEO	Co za zmatky ta láska nadělá! Mně samotnému bolest srdce svírá, jenže víc bolí, když se jiný týrá tím, že já trpím. Trpím nadvakrát, když prokazuješ mi, že mě máš rád. Láska jsou vzdechy, jimiž houstnou mraky, milostné blesky v oku, když je jasno, a když je nečas, průtrž vroucích slz. Co jiného? Šílenství z moudrých věd. Smrtelný lék i spasitelný jed. Bratranče, sbohem.	180 185
BENVOLIO	Půjdu s tebou. Stůj! A už se, prosím tě, nevykrucuj.	
ROMEO	Já nejsem já. Pánbůhví, kdo já jsem, to se ti zdá, že mluvíš s Romeem.	190
BENVOLIO	Opravdu, vážně, koho miluješ?	
ROMEO	Opravdu je to vážné, až bych brečel.	
BENVOLIO	Proč brečel? Zkrátka řekni, kdo to je.	
ROMEO	Nemocný před smrtí, ten musí psát svou vůli zkrátka, život se mu krátí. Tak zkrátka řeknu ti, že je to žena.	195
BENVOLIO	Hm. Počítal jsem, že to bude ona.	
ROMEO	Počítals dobře, je přímo madona.	
BENVOLIO	Jdeš na ni zpřímá, brzy se ti poddá.	200

- ROMEO Well, in that hit you miss. She'll not be hit
With Cupid's arrow; she hath Dian's wit,
And, in strong proof of chastity well armed,
From love's weak childish bow she lives unharmed.
She will not stay the siege of loving terms, 205
Nor bide th' encounter of assailing eyes,
Nor ope her lap to saint-seducing gold.
O, she is rich in beauty, only poor
That when she dies, with beauty dies her store.
- BENVOLIO Then she hath sworn that she will still live chaste? 210
- ROMEO She hath, and in that sparing makes huge waste;
For beauty starved with her severity
Cuts beauty off from all posterity.
She is too fair, too wise, wisely too fair,
To merit bliss by making me despair. 215
She hath forsworn to love, and in that vow
Do I live dead, that live to tell it now.
- BENVOLIO Be rul'd by me, forget to think of her.
- ROMEO O, teach me how I should forget to think!
- BENVOLIO By giving liberty unto thine eyes. 220
Examine other beauties.
- ROMEO 'Tis the way
To call hers, exquisite, in question more.
These happy masks that kiss fair ladies' brows,
Being black, puts us in mind they hide the fair.
He that is stricken blind cannot forget 225
The precious treasure of his eyesight lost.
Show me a mistress that is passing fair,
What doth her beauty serve but as a note
Where I may read who passed that passing fair?
Farewell, thou canst not teach me to forget. 230
- BENVOLIO I'll pay that doctrine, or else die in debt.
Exeunt.

- ROMEO To by ses přepočítal, samá voda.
Téhle se Amorův šíp nedotkne.
jediné slovo, které zná, zní: „Ne!“
Že chrání se brněním cudnosti, 205
lásku si k tělu nikdy nepustí,
a dobývat ji pohledy či slovy
či svůdným zlatem, nic jí nevyhoví.
Krásou je bohatá, však jaká bída,
že kromě smrti všem ji zapovídá.
- BENVOLIO Neříkej, že chce zemřít jako panna. 210
- ROMEO Ano. Je poctivosti zaprodaná!
Své dary dává marnotratně v plen
a sobecky utíná rodokmen.
Je krásná, moudrá, s jednou vadou snad,
že na nebe jí pomůže můj pád. 215
Jeptiškou chce se stát. Tou přísahou
mě učinila živou mrtvolou.
- BENVOLIO Dobře ti radím, přestaň na ni myslet.
- ROMEO Radši mi porad', jak mám nemyslet.
- BENVOLIO Tak, že svým očím volnost dopřeješ 220
dívat se po jiných.
- ROMEO To bych si pouze
do očí vryl, že žádná jiná není.
Masky na tvářích žen jsou černé, aby
vynikla krása, kterou skrývají. 225
I ten, kdo oslepl, má v očích dál
překrásné vzpomínky na zašlý zrak.
Ukaž mi dívku jako obrázek
a pro mě bude chabou kopií
té, která je všem ženám modelem.
Sbohem, na zapomnění není lék. 230
- BENVOLIO Ať umřu, neplatí-li, co jsem řek!
Odejdou.

SCENE 2.
A STREET.

Enter Capulet, Paris, and Peter, a servingman.

- CAPULET But Montague is bound as well as I,
In penalty alike, and 'tis not hard, I think,
For men so old as we to keep the peace.
- PARIS Of honourable reckoning are you both,
And pity 'tis you lived at odds so long. 5
But now, my lord: what say you to my suit?
- CAPULET But saying o'er what I have said before.
My child is yet a stranger in the world;
She hath not seen the change of fourteen years.
Let two more summers wither in their pride 10
Ere we may think her ripe to be a bride.
- PARIS Younger than she are happy mothers made.
- CAPULET And too soon marred are those so early made.
Earth hath swallowed all my hopes but she;
She's the hopeful lady of my earth. 15
But woo her, gentle Paris, get her heart;
My will to her consent is but a part,
And, she agreed, within her scope of choice
Lies my consent and fair-according voice.
This night I hold an old-accustomed feast 20
Whereto I have invited many a guest
Such as I love, and you among the store,
One more most welcome, makes my number more.
At my poor house look to behold this night
Earth-treading stars that make dark heaven light. 25
Such comfort as do lusty young men feel
When well-apparell'd April on the heel
Of limping winter treads – even such delight
Among fresh female buds shall you this night
Inherit at my house; hear all, all see, 30
And like her most whose merit most shall be,
Which on more view of many, mine, being one,
May stand in number, though in reck'ning none.
Come, go with me.
(*Giving Peter a paper*) Go, sirrah, trudge about;
Through fair Verona find those persons out 35
Whose names are written there, and to them say
My house and welcome on their pleasure stay.

SCÉNA 2.
NA ULICI.

Vystoupí Capulet, Paris a Capuletův sluha Petr.

- CAPULET A na Monteka pad by stejný trest.
Myslím si, že jsme oba staří dost,
abychom konečně si řekli: „Mír.“
- PARIS Jste oba stejně vážení a škoda,
že se váš svár už vleče takhle dlouho. 5
Však, prosím, pane, co mi odpovíte?
- CAPULET Doslova totéž, co jsem vám už řekl.
Holka je na světě teprve krátce.
Není jí ještě ani čtrnáct let.
Až za dva roky dozrají nám klásky, 10
i ona bude zralá vdát se z lásky.
- PARIS I z mladších už se staly šťastné matky.
- CAPULET Kdo pospíchá, ten mívá život krátký.
Ostatní děti odvedla mi smrt.
Pro mě i po mně zbývá tu jen ona. 15
Snažte se její srdce vybojovat
sám, Parisi, já budu orodovat
jen za toho, koho si sama zvolí.
Svou vůlí prosadit chci její vůli.
Dnes pořádáme každoroční bál 20
a není přítele, jehož bych nepozval.
Bude tu roztomilá společnost,
a vy v ní, hrabě, znejmilejší host.
Večer můj ponurý dům rozzáří
půvaby žen a jako v předjaří, 25
kdy duben v patách za zimou se žene
a rozkoš jímá chlapce roztoužené,
budu tu něžných dívčích poupat mít
více než dost. Zkuste se rozmyslit,
až uvidíte v kole všechny krásky, 30
která z nich bude hodna vaší lásky.
Tou krásou budete tak omámen,
že moje půjde první z kola ven.
Zajdeme k nám.
(*Dává list Petrovi*) Příteli, pojd' sem blíž. 35
Oběhneš Veronu a vyřídíš
všem, co jsou psáni na tom seznamu,
že je dnes večer k nám srdečně zvu.

Exeunt Capulet and Paris.

- PETER Find them out whose names are written here? It is written that the shoemaker should meddle with his yard and the tailor with his last, the fisher with his pencil and the painter with his nets; but I am sent to find those persons whose names are here writ, and can never find what names the writing person hath here. In good time.
- Enter Romeo and Benvolio.*
- BENVOLIO Tut, man, one fire burns out another's burning,
One pain is lessened by another's anguish. 45
Turn giddy, and be holp by backward turning.
One desperate grief cures with another's languish.
Take thou some new infection to thy eye,
And the rank poison of the old will die.
- ROMEO Your plantain leaf is excellent for that. 50
- BENVOLIO For what, I pray thee?
- ROMEO For your broken shin.
- BENVOLIO Why, Romeo, art thou mad?
- ROMEO Not mad, but bound more than a madman is;
Shut up in prison, kept without my food, 55
Whipped and tormented and –
(*To Peter*) Good e'en, good fellow.
- PETER God gi' good e'en. I pray, sir, can you read?
- ROMEO Ay, mine own fortune in my misery.
- PETER Perhaps you have learned it without book. But I pray,
can you read anything you see? 60
- ROMEO Ay, if I know the letters and the language.
- PETER Ye say honestly. Rest you merry.
- ROMEO Stay, fellow, I can read.
(*He reads the letter*)
'Signor Martino and his wife and daughters,
County Anselme and his beauteous sisters, 65
The lady widow of Vitruvio,
Signor Placentio and his lovely nieces,
Mercutio and his brother Valentine,
Mine uncle Capulet, his wife and daughters,
My fair niece Rosaline and Livia, 70
Signor Valentio and his cousin Tybalt,
Lucio and the lively Helena.'
A fair assembly. Whither should they come?

Odejdou Capulet a Paris.

- PETR Prej: „Vyřídíš všem, co jsou psáni na tom seznamu!“
A je snad psáno, aby si švec hleděl lokte, krejčí 40
kopyta, rybář štětce a malíř podběráku? Zato
já mám hledat ty, co jsou psáni na tom seznamu,
kterežto pohled je mi nanic, když to nepřechtu.
Chce to vzdělance. – Á, jako na zavalanou.
- Vystoupí Benvolio a Romeo.*
- BENVOLIO Co pálí, v žáru shoří. Stejně tak
bolest přebolí s jinou bolestí. 45
Hlava se motá? Toč se naopak!
Žal potlačí až další neštěstí.
Dopřej svým očím nové zanícení,
a starý zánět je pryč v okamžení.
- ROMEO Na tohle je nejlepší jitrocel. 50
- BENVOLIO Prosím tě, na co?
- ROMEO Na odřenou patu.
- BENVOLIO Ty ses nám zbláznil, Romeo!
- ROMEO Nezbláznil, zato trpím víc než blázen
zavřený v kobce, mučen, o hladu, 55
bičován a –
(*K Petrovi*) Dobrý den, dobrý muži.
- PETR Dobrej den, pane, ráčej umět číst?
- ROMEO Svůj chmurný osud ze svých mizérií.
- PETR To zvládnete i po paměti. Ale umíte číst taky
něco z listu? 60
- ROMEO Jen když znám písmena a řeč, v které to je.
- PETR Aspoň jste upřímněj, tak spánembohem.
- ROMEO Dej to sem. Umím číst.
(*Čte z listu*)
„Siňor Martino se ženou a dcerami.
Hrabě Anselmo, jeho sličné sestry. 65
Vdova po panu Vitruviovi.
Siňor Placenzio i s neteřemi.
Mercuzio a jeho bratr Valentin.
Strýc Capulet s ženou a dcerami.
Spanilá neteř Rosalina s Livií. 70
Siňor Valenzio, jeho bratranec Tybalt.
Luzio a čiperná Helenka.“
Vybraná sešlost. Kamže mají přijít?

PETER	Up.	
ROMEO	Whither?	75
PETER	To supper; to our house.	
ROMEO	Whose house?	
PETER	My master's.	
ROMEO	Indeed, I should have asked thee that before.	
PETER	Now I'll tell you without asking. My master is the great rich Capulet, and if you be not of the house of Montagues, I pray come and crush a cup of wine. Rest you merry.	
	<i>Exit.</i>	
BENVOLIO	At this same ancient feast of Capulet's Supps the fair Rosaline, whom thou so loves, With all the admired beauties of Verona. Go thither, and with unattainted eye Compare her face with some that I shall show, And I will make thee think thy swan a crow.	85
ROMEO	When the devout religion of mine eye Maintains such falsehood, then turn tears to fires; And these who, often drowned, could never die, Transparent heretics, be burnt for liars. One fairer than my love! The all-seeing sun Ne'er saw her match since first the world begun.	90
BENVOLIO	Tut, you saw her fair, none else being by, Herself poised with herself in either eye; But in that crystal scales let there be weighed Your lady's love against some other maid That I will show you shining at this feast, And she shall scant show well that now seems best.	95
ROMEO	I'll go along, no such sight to be shown, But to rejoice in splendour of mine own.	
	<i>Exeunt.</i>	

PETR	K nám.	
ROMEO	Kampak?	75
PETR	Pak taky k nám. Na večeři.	
ROMEO	Kam k vám?	
PETR	K nám domů přece.	
ROMEO	No ovšem! Kdo se zeptá, ten se dozví.	
PETR	Co byste se ptali? Povím vám to rovnou. Můj pán je ten boháč Capulet, a jestli nejste zrovna od Monteků, přijďte si taky dát do trumpety. Maucta, pánové.	80
	<i>Odejde.</i>	
BENVOLIO	Slyšels? Na plese u Capuletů bude i tvoje láska Rosalina a s ní snad všechny krásky z Verony. Jdi tam, a až ti z očí spadnou slupky, za pravdu dáš mi, že ta tvoje panna vedle nich není labuť, ale vrána.	85
ROMEO	Kdyby se někdy můj zrak stočil stranou od svaté víry, ať mé slzy vzplanou a oči, které věčně tonou v moři, co očividní kacíři ať shoří. I vševědoucí slunce dosvědčí, že na světě je ona nejhezčí.	90
BENVOLIO	Že se ti líbí? Vždyť je jediná, kterou zvažuješ svýma očima. Jen co ti do očička jiná padne, svou vahou křišťálové váhy zváhne a svými půvaby tě oslní. Ta, co teď září, zhasne vedle ní.	95
ROMEO	Půjdu tam, ne však abych dbal tvých rad, chci se jen její krásou pokochat.	100
	<i>Odejdou.</i>	

SCENE 3.
CAPULET'S HOUSE.

Enter Lady Capulet and Nurse.

L. CAPULET Nurse, where's my daughter? Call her forth to me.

NURSE Now, by my maidenhead at twelve year old,
I bade her come. What, lamb, what, ladybird –
God forbid – where is this girl? What, Juliet!

Enter Juliet.

JULIET How now, who calls?

NURSE Your mother. 5

JULIET Madam, I am here. What is your will?

L. CAPULET This is the matter. – Nurse, give leave a while.
We must talk in secret. – Nurse, come back again.
I have remembered me, thou's hear our counsel.
Thou knowest my daughter's of a pretty age. 10

NURSE Faith, I can tell her age unto an hour.

L. CAPULET She's not fourteen.

NURSE I'll lay fourteen of my teeth –
and yet, to my teen be it spoken, I have but four –
she's not fourteen. How long is it now to
Lammastide?

L. CAPULET A fortnight and odd days. 15

NURSE Even or odd, of all days in the year
Come Lammas Eve at night shall she be fourteen.
Susan and she – God rest all Christian souls! –
Were of an age. Well, Susan is with God;
She was too good for me. But, as I said, 20
On Lammas Eve at night shall she be fourteen,
That shall she, marry, I remember it well.
'Tis since the earthquake now eleven years,
And she was weaned – I never shall forget it –
Of all the days of the year upon that day, 25
For I had then laid wormwood to my dug,
Sitting in the sun under the dovehouse wall.
My lord and you were then at Mantua.
Nay, I do bear a brain! But, as I said,
When it did taste the wormwood on the nipple 30
Of my dug and felt it bitter, pretty fool,
To see it tetchy and fall out wi' th' dug!

SCÉNA 3.
V DOMĚ CAPULETŮ.

Vystoupí paní Capuletová a Chůva.

CAPULETOVÁ Chůvo, kde je má dcera? Zavolej mi ji!

CHŮVA Při mojí nevinnosti ve dvanácti,
copak ji nevolám? Beruško! Kde se rajdáš?
– Chraň pámbu, co to říkám? – Julinko!

Vystoupí Julie.

JULIE Co je? Hledá mě někdo?

CHŮVA Tvoje matka. 5

JULIE Máti, tady jsem. Přejete si?

CAPULETOVÁ Chci s tebou mluvit. – Chůvo, nech nás tady
na chvíli o samotě. Nebo počkej.
Vlastně bys mohla slyšet, o co jde. 10
Jak víš, má dcera je už dospělá.

CHŮVA Nachlup vám povím, kolik jí teď je.

CAPULETOVÁ Bude jí čtrnáct.

CHŮVA Vsadím čtrnáct zubů –
i když mi pro zubatou zbývají čtyři –
čtrnáct jí není. Za kolik dní bude
svatého Ignáce?

CAPULETOVÁ Za čtrnáct, myslím. 15

CHŮVA Myslete si, co chcete, na Ignáce
v noci jí bude rovných čtrnáct let.
Vždyť se Zuzkou – pámbu chraň její duši –
se narodily stejně. Chudák Zuzka. 20
Bůh mi ji vzal, že si ji nezasloužím.
Jak povídám, na Ignáce má čtrnáct.
No vidíte, dobře si pamatuju.
Jedenáct let už je to po tom zeměřasu,
co jsem ji odstavila. Panečku, 25
na ten den nikdy nezapomenu.
Hřeju se na sluníčku pod holubníkem,
na prsou pelyněk. Vy a náš pán
jste byli zrovna v Mantově. Můj bože,
paměť mi teda slouží. Povídám,
holka si lízla trochu z bradavky, 30
a že to bylo hořké, blázínek,
začla se šklebit, prskat na ten prs.

	'Shake', quoth the dove-house! 'Twas no need, I trow, To bid me trudge; And since that time it is eleven years, 35 For then she could stand high-lone. Nay, by th' rood, She could have run and waddled all about, For even the day before, she broke her brow, And then my husband – God be with his soul, A was a merry man! – took up the child. 40 'Yea,' quoth he, 'dost thou fall upon thy face? Thou wilt fall backward when thou hast more wit, Wilt thou not, Jule?' And, by my holidam, The pretty wretch left crying and said 'Ay'. To see now how a jest shall come about! 45 I warrant an I should live a thousand years I never should forget it. 'Wilt thou not, Jule?' quoth he, And, pretty fool, it stinted and said 'Ay'.
L. CAPULET	Enough of this. I pray thee hold thy peace.
NURSE	Yes, madam. Yet I cannot choose but laugh 50 To think it should leave crying and say 'Ay'. And yet, I warrant, it had upon it brow A bump as big as a young cock'rel's stone. A perilous knock, and it cried bitterly. 'Yea,' quoth my husband, 'fall'st upon thy face?' 55 Thou wilt fall backward when thou com'st to age, Wilt thou not, Jule?' It stinted and said 'Ay'.
JULIET	And stint thou too, I pray thee, Nurse, say I.
NURSE	Peace, I have done. God mark thee to his grace, Thou wast the prettiest babe that e'er I nursed. 60 An I might live to see thee married once, I have my wish.
L. CAPULET	Marry, that 'marry' is the very theme I came to talk of. Tell me, daughter Juliet, How stands your dispositions to be married?
JULIET	It is an honour that I dream not of. 65
NURSE	'An honour'! Were not I thine only nurse, I would say thou hadst sucked wisdom from thy teat.
L. CAPULET	Well, think of marriage now. Younger than you Here in Verona, ladies of esteem, 70 Are made already mothers. By my count I was your mother much upon these years That you are now a maid. Thus then, in brief: The valiant Paris seeks you for his love.

	Vtom řach! zatřás se holubník a já pryč pelášila hlava nehlava. Už je to bezmála jedenáct let. 35 Tehdy už sama stála, co to říkám, běhat uměla, byl jí plný dům. Zrovna den předtím natloukla si čelo. A nebožtík můj manžel – můj ty bože – takový čtverák, ze země ji zved 40 a povídá: „Upadlas na čelo? Až budeš chytřejší, lehneš si naznak. Co říkáš, Julinko?“ A na mou věru, to pískle polklo pláč a řeklo: „Jo.“ Vida, jak došlo na ten hloupý žert. 45 Do smrti na to nezapomenu. „Co říkáš, Julinko?“ povídá manžel. A ona, rozumbrada, řekla: „Jo.“
CAPULETOVÁ	Prosím tě, chůvo, buď už chvíli zticha.
CHŮVA	Musím se smát, když na to vzpomenu. 50 Přestala brečet a povídá: „Jo.“ A na čele jí naskočila boule jak varle kohoutka. Rána jak z děla. Hned začala vám tak zoufale plakat. Jenže on řek: „Upadlas na čelo?“ 55 Až budeš chytřejší, lehneš si naznak. Co říkáš, Julinko?“ Zmlkla a řekla: „Jo.“
JULIE	Zmlkni i ty! Prosím tě, chůvo, mlč!
CHŮVA	Vždyť už jsem zticha. Požehnej ti pámbu. 60 Bylas mé nejkrásnější kojenátko. Jestli si můžu ještě něco přát, tak dožít se tvé svatby.
CAPULETOVÁ	Právě! Svatba, svatba je zrovna to, o čem chci mluvit. Pověz, Julie, myslíš na vdávání?
JULIE	O této cti jsem dosud nesnila. 65
CHŮVA	O této cti! – Já nebýt tvoje chůva, řekla bych, žes už s mlékem sála moudrost.
CAPULETOVÁ	Máš načese! I mladší, než jsi ty, zde ve Veroně už jsou maminky, a jak jsou vážené. Mně bylo, myslím, 70 právě tak jako tobě, když ses mi narodila. Zkrátka a dobře, dcero, pan hrabě Paris tě chce za ženu.

NURSE	A man, young lady, lady, such a man As all the world – why, he’s a man of wax.	75
L. CAPULET	Verona’s summer hath not such a flower.	
NURSE	Nay, he’s a flower, in faith, a very flower.	
L. CAPULET	What say you? Can you love the gentleman? This night you shall behold him at our feast. Read o’er the volume of young Paris’ face, And find delight writ there with beauty’s pen. Examine every married lineament, And see how one another lends content; And what obscured in this fair volume lies Find written in the margin of his eyes. This precious book of love, this unbound lover, To beautify him only lacks a cover. The fish lives in the sea, and ’tis much pride For fair without the fair within to hide. That book in many’s eyes doth share the glory That in gold clasps locks in the golden story. So shall you share all that he doth possess By having him, making yourself no less.	80
NURSE	No less, nay, bigger. Women grow by men.	
L. CAPULET	Speak briefly: can you like of Paris’ love?	95
JULIET	I’ll look to like, if looking liking move; But no more deep will I endart mine eye Than your consent gives strength to make it fly.	
	<i>Enter Peter.</i>	
PETER	Madam, the guests are come, supper served up, you called, my young lady asked for, the Nurse cursed in the pantry, and everything in extremity. I must hence to wait. I beseech you follow straight.	
L. CAPULET	We follow thee. <i>Exit Peter.</i> Juliet, the County stays.	
NURSE	Go, girl; seek happy nights to happy days. <i>Exeunt.</i>	105

CHŮVA	Ach, slečno, to je mužskej, to je chlap! Na světě snad – no prostě, jako z cukru.	75
CAPULETOVÁ	Nejhezčí květ v rozkvetlé Veroně.	
CHŮVA	Však baže, kvítko, kvíteček to je.	
CAPULETOVÁ	Co říkáš, mohla bys ho milovat? Dnes večer uvidíš ho na plesu. Čti z obličejů Parise jak z knihy, do které krása půvab vepsala. Hleď, jak se řádka k řádce ladně váže v souladný řád té dokonalé tváře. A když snad obsah ještě zřejmý není, pod čárou obočí viz vysvětlení. Jak patří se, tu nevázanou lásku zušlechtí desky manželského svazku. Jedině v počestném manželském loži se manžel cítí jako rybka v moři. A nejvzácnější knihou bývá ta, která je zlatou sponou sepjata. Manželství, to je přece výhra, v níž manžela najdeš, sebe neztratíš.	80
CHŮVA	Neztratí? S mužským? Získá! Velké břicho!	
CAPULETOVÁ	Tak zkrátka, dokážeš ho milovat?	95
JULIE	Když k lásce postačí se podívat, já budu hledět zamilovat se, jestliže maminka to tolik chce. <i>Vystoupí Petr.</i>	
PETR	Paní, hosti jsou tu, večere tatam, vy tadydle, slečna támdle, chůva bůhvíkdě, když má bejt v kuchyni, a všechno je vzhůru nohama, že dokonce i já musím servírovat. Tak už, prosím vás, pojdte.	100
CAPULETOVÁ	Jdem za tebou. <i>Odejde Petr.</i> Julie, hrabě čeká.	
CHŮVA	Běž, děvenko. Ať je ti postel měkká. <i>Odejdou.</i>	105

SCENE 4.
BEFORE CAPULET'S HOUSE.

Enter Romeo, Mercutio, and Benvolio, as masquers, with five or six other masquers, bearing a drum and torches.

- ROMEO What, shall this speech be spoke for our excuse,
Or shall we on without apology?
- BENVOLIO The date is out of such prolixity.
We'll have no Cupid hoodwink'd with a scarf,
Bearing a Tartar's painted bow of lath, 5
Scaring the ladies like a crowkeeper,
Nor no without-book Prologue faintly spoke
After the prompter for our entrance.
But let them measure us by what they will,
We'll measure them a measure, and be gone. 10
- ROMEO Give me a torch. I am not for this ambling;
Being but heavy, I will bear the light.
- MERCUTIO Nay, gentle Romeo, we must have you dance.
- ROMEO Not I, believe me. You have dancing shoes
With nimble soles; I have a soul of lead 15
So stakes me to the ground I cannot move.
- MERCUTIO You are a lover; borrow Cupid's wings,
And soar with them above a common bound.
- ROMEO I am too sore empierced with his shaft
To soar with his light feathers, and so bound 20
I cannot bound a pitch above dull woe;
Under love's heavy burden do I sink.
- MERCUTIO And to sink in it should you burden love –
Too great oppression for a tender thing.
- ROMEO Is love a tender thing? It is too rough, 25
Too rude, too boist'rous, and it pricks like thorn.
- MERCUTIO If love be rough with you, be rough with love.
Prick love for pricking, and you beat love down.
Give me a case to put my visage in,
A visor for a visor. What care I 30
What curious eye doth quote deformity?
Here are the beetle brows shall blush for me.
- BENVOLIO Come, knock and enter, and no sooner in
But every man betake him to his legs.

SCÉNA 4.
PŘED DOMEM CAPULETŮ.

Vystoupí Romeo, Mercuzio, Benvolio, všichni v maskách, a dalších pět šest maskovaných mužů s bubnem a loučemi.

- ROMEO Připravíme si nějaký ten proslov,
nebo tam prostě vtrhnem jenom tak?
- BENVOLIO Dnes už se tyhle zvyky nenosí,
kdy v čele maškarád vždy krácel Amor,
na očích šátek, v ruce třímá luk 5
– jen šidítka, jímž plašil křehké dámy –,
kdy kodrcavě, podle nápovědy
vykuňkal Prolog vstupní veršovátku.
Ze nevědí, kdo jsme? Tak ať si lámou hlavu.
Při tanci zlomíme pár srdcí a jdeme domů. 10
- ROMEO Mě k tanci nedostaneš, půjč mi louč.
Mám v srdci temno, budu aspoň svítit.
- MERCUZIO Tancovat nechceš? My tě donutíme.
- ROMEO Pleteš se, věř mi. Ty se přímo vznášíš,
jak je ti lehký, já mám v duši kámen 15
a nohy z olova. Jak můžu tančit?
- MERCUZIO Jsi zamilovaný, ať Amor ti
půjčí svá křídla. Poletíš jak šíp.
- ROMEO Amorův šíp mi křídla pochroumal,
neunesou, co z lásky musím snášet. 20
Jak se mám vznést, když padám hloub a hloub,
obtěžen břemenem své lásky k ní?
- MERCUZIO Zbav se té tíhy, obtěžkej ty ji,
ať něžná láska tvoje břímě nosí!
- ROMEO Copak je láska něžná? Krutá je. 25
Pod kůží vnikne a bodá jak trn.
- MERCUZIO Jdi na ni stejně krutě, nesmlouvavě!
Bodej ji taky, jen co vnikneš do ní!
Pod škrabošku teď ukryju si tvář.
Na masku masku. Aspoň zamaskuju 30
svou uzardění hodnou ošklivost.
Ta maškara se za mě rdí až dost.
- BENVOLIO Zabušíme a vstoupíme, tak pojdte,
a jak vám říkám, všichni do kola!

ROMEO	A torch for me. Let wantons light of heart Tickle the senseless rushes with their heels, For I am proverb'd with a grandsire phrase. I'll be a candle-holder and look on. The game was ne'er so fair, and I am done.	35
MERCUTIO	Tut, dun's the mouse, the constable's own word. If thou art dun we'll draw thee from the mire Of – save your reverence – love, wherein thou stickest Up to the ears. Come, we burn daylight, ho!	40
ROMEO	Nay, that's not so.	
MERCUTIO	I mean, sir, in delay We waste our lights in vain, like lights by day. Take our good meaning, for our judgement sits Five times in that ere once in our five wits.	45
ROMEO	And we mean well in going to this masque, But 'tis no wit to go.	
MERCUTIO	Why, may one ask?	
ROMEO	I dreamt a dream tonight.	
MERCUTIO	And so did I.	50
ROMEO	Well, what was yours?	
MERCUTIO	That dreamers often lie.	
ROMEO	In bed asleep while they do dream things true.	
MERCUTIO	O, then I see Queen Mab hath been with you.	
BENVOLIO	Queen Mab, what's she?	
MERCUTIO	She is the fairies' midwife, and she comes In shape no bigger than an agate stone On the forefinger of an alderman, Drawn with a team of little atomi Athwart men's noses as they lie asleep. Her wagon spokes made of long spinners' legs; The cover, of the wings of grasshoppers; Her traces, of the moonshine's wat'ry beams; Her collars, of the smallest spider web; Her whip, of cricket's bone, the lash of film; Her wagoner, a small grey-coated gnat Not half so big as a round little worm Pricked from the lazy finger of a maid. Her chariot is an empty hazelnut Made by the joiner squirrel or old grub, Time out o' mind the fairies' coachmakers.	55 60 65 70

ROMEO	Dej mi tu louč a vy si jděte křepčit! Nedá se svítit, já vám posvítím a z kouta nejlíp uvidím, jak vy na výsluní osleple vrávoráte, jak říká jedno staré přísloví.	35
MERCUZIO	Přísloví praví: „Pod svícnem je tma.“ „A v tmavém koutě,“ jiná moudrost říká, „sedává ta, co hledá nápadníka.“ Tak pojď, vždyť svítíš tu jak v poledne!	40
ROMEO	Jakpakto?	
MERCUZIO	Jak? No zbytečně, a navíc hloupě, když svítíš světu – pro nic za nic. Dej na nás, kteří dáme na smysly, a přestaň vymýšlet si nesmysly.	45
ROMEO	S nejlepším úmyslem jdem na ten ples, a je to nesmysl.	
MERCUZIO	Proč, prosím tě?	
ROMEO	Měl jsem dnes v noci sen.	
MERCUZIO	Já, Romeo, též.	50
ROMEO	Co se ti zdálo?	
MERCUZIO	Sen mi řekl: „Lež!“	
ROMEO	To se ti zdála lež. Sny mluví pravdu.	
MERCUZIO	Tys královně Mab do osidel padnul.	
BENVOLIO	Královně Mab? Kdo je to?	
MERCUZIO	Porodní bába snů a přeludů, zjevení malé jako achátek na prsteníku pana páprdy. V bryčce tažené rarášky se zjeví na nose těch, co chystají se spát. Paprsky kol jsou z nožek pavouků, plachta je ušitá z křidélek můry, postroje z nejjemnější pavučinky, ohlávky jsou z odlesků měsíce, bič, cvrččí kost, a na konci vši chlup. Na kozlíku je komár v šedém fráčku, malý jak čertík, který s holkou šije, když se jí zrovna zapalují lýtka. Celá ta ekvipáž je dutý ořech. Vydlabali ho známí kočármistři, pan červotoč a paní veverková.	55 60 65 70

	And in this state she gallops night by night Through lovers' brains, and then they dream of love; O'er courtiers' knees, that dream on curtsies straight; O'er lawyer's fingers, who straight dream on fees; O'er ladies' lips, who straight on kisses dream, 75 Which oft the angry Mab with blisters plagues Because their breaths with sweetmeats tainted are. Sometime she gallops o'er a courtier's nose, And then dreams he of smelling out a suit; And sometime comes she with a tithe-pig's tail 80 Tickling a parson's nose as a lies asleep; Then dreams he of another benefice. Sometime she driveth o'er a soldier's neck, And then dreams he of cutting foreign throats, Of breaches, ambuscados, Spanish blades, 85 Of healths five fathom deep; and then anon Drums in his ear, at which he starts and wakes, And being thus frightened, swears a prayer or two, And sleeps again. This is that very Mab That plaits the manes of horses in the night, 90 And bakes the elf-locks in foul sluttish hairs, Which once untangled much misfortune bodes. This is the hag, when maids lie on their backs, That presses them and learns them first to bear, Making them women of good carriage. 95 This is she –	
ROMEO	Peace, peace, Mercutio, peace! Thou talk'st of nothing.	
MERCUTIO	True. I talk of dreams, Which are the children of an idle brain, Begot of nothing but vain fantasy, Which is as thin of substance as the air, 100 And more inconstant than the wind, who woos Even now the frozen bosom of the north, And, being angered, puffs away from thence, Turning his face to the dew-dropping south.	
BENVOLIO	This wind you talk of blows us from ourselves. Supper is done, and we shall come too late. 105	
ROMEO	I fear too early, for my mind misgives Some consequence yet hanging in the stars Shall bitterly begin his fearful date With this night's revels, and expire the term 110 Of a despised life, closed in my breast,	

	Tak jezdí královna Mab noc co noc: hlavami milenců – ti hned sní o lásce, žaludky hladovců – ti sní, že něco snědí, po prstech právníků – zdá se jim o úplatcích, 75 po rtících dam – mají sny o líbání, a že si spravují dech cukrлаты, trestá je Mab odporným oparem. Dvořanovi když v noci přes nos drandí, hned se mu zdává o kariéře, a když faráře v nose polechtá 80 ocáskem obročního prasete, zbožný muž sní o lepší sinekuře. Jindy zas jezdí přes krk vojákovi, ten ve spánku hned řeže jiným hlavy, útočí, přepadá, pak pije na zdraví, 85 a když mu Mab do uší zabuší, ta stará vojna probudí se hrůzou, zamumlá modlitbu a spí zas dál. To je ta známá královnička Mab, co koním za nocí zaplítá hřívy 90 a mastné vlasy motá do cucků, které však není radno rozčesávat. To ona leží pannám na prsou a učí je, jak snášet tíhu těla, než obtěžkané samy budou nosit. 95 To ona –	
ROMEO	Stačí! Mercuzio, dost! Vždyť mluvíš o ničem.	
MERCUZIO	Máš pravdu, mluvím o ničem. Mluvím o snech, které plodí v nečinném mozku čirá fantazie, ta substance, jež řidší je než vzduch 100 a přelétavější než vítr, který hned laská zmrzlou náruč severu, a když je chladně odmítnut, zas letí tam, kde ho zpraží rozohněný jih.	
BENVOLIO	A ty ses nechal odváť bůhvíkam. Večeře čeká. Přijdem příliš pozdě. 105	
ROMEO	Anebo příliš brzy. Obávám se čehosi neblahého ve hvězdách, co z radovánek dnešní sladké noci udělá začátek hořkého konce, a já že svým bezcenným životem 110	

By some vile forfeit of untimely death.
But he that hath the steerage of my course
Direct my sail! On, lusty gentlemen.

BENVOLIO Strike, drum. 115
Exeunt.

SCENE 5.
A HALL IN CAPULET'S HOUSE.

Peter and Servant come forth with napkins.

PETER Where's Potpan, that he helps not to take away?
He shift a trencher, he scrape a trencher!

SERVANT When good manners shall lie all in one or two
men's hands, and they unwashed too, 'tis a foul thing.

PETER Away with the joint-stools remove the court-cup-
board, look to the plate. Good thou, save me
a piece of marzipan, and, as thou loves me,
let the porter let in Susan Grindstone and Nell.
Exit Servant.
Anthony and Potpan!
Enter Anthony and Potpan.

ANTHONY Ay, boy, ready. 10

PETER You are looked for and called for, asked for
and sought for, in the great chamber.

POTPAN We cannot be here and there too. Cheerly, boys!
Be brisk a while, an the longest liver take all.
*Enter at one door Capulet, his Wife, Cousin Capulet, Juliet, Nurse,
Tybalt, his Page, Petruccio, and all the guests and gentlewomen;
at another door, the masquers: (Romeo, Benvolio and Mercutio).*

CAPULET *(To the masquers)*
Welcome, gentlemen. Ladies that have their toes 15
Unplagued with corns will walk a bout with you.
Aha, my mistresses, which of you all
Will now deny to dance? She that makes dainty,
She, I'll swear, hath corns. Am I come near ye now?
Welcome, gentlemen. I have seen the day 20
That I have worn a visor, and could tell
A whispering tale in a fair lady's ear

předčasně splatím smrti krutý dluh.
Nu což. Ty, který řídíš moji plavbu,
veď kormidlo! Pánové, už je čas.

BENVOLIO Zabubnuj, příteli, a ohlas nás! 115
Odejdou.

SCÉNA 5.
SÍŇ V DOMĚ CAPULETŮ.

Vystoupí Petr a Sloužící s utěrkami.

PETR Kde je Kastról, že nepomáhá sklízet ze stolu?
Ten, co nevyliže, to neuklidí.

SLOUŽÍCÍ To je mi pořádek, když veškerej nepořádek maj přivést
k pořádku dva tři páry rukou, a to ještě ušmudlanejch. 5

PETR Všecky ty sedátka a kanapátka a cingrlátka
ať už jsou pryč, a hele, schovej mi marcipán
a buď tý lásky a řekni u dveří, ať sem pustí
Zuzku a Majdu.
Odejde Sloužící.
Kde jsou Anton a Kastról?
Vystoupí Anton a Kastról.

ANTON Co se děje? 10

PETR Jen to, že tě hledaj, sháněj, volaj a proklínaj, ale ty
pořád nikde.

KASTRÓL Máme se snad přetrhnout? A vůbec, já se budu honit
a ještě si něco uženu, a ostatní si budou užívat. To tak.
*Vystoupí pan a paní Capuletovi, Bratranec Capulet, Julie, Chůva,
Tybalt, jeho Páže, Petruccio, hosté a muzikanti na jedné straně
a maskovaní muži (Romeo, Benvolio, Mercuzio) na straně druhé.*

CAPULET *(K maskovaným mužům)*
Vítejte, páni! Dámy čekají, 15
a ty, co nejsou chromé, budou tančit.
Je to tak, slečny? Teď chci vidět, která
odmítne tanečníka, ta má jistě
alespoň kuří oko. Co vy na to?
Vítejte, pánové! Už je to let, 20
co naposled jsem chodil v přestrojení
a šeptal krásné dámě do ouška,

	Such as would please. 'Tis gone, 'tis gone, 'tis gone. You are welcome, gentlemen. Come, musicians, play. <i>Music plays, and the masquers, guests, and gentlewomen dance.</i>	
	A hall, a hall! Give room, and foot it, girls. More light, you knaves, and turn the tables up, And quench the fire, the room is grown too hot. Ah sirrah, this unlooked-for sport comes well. Nay, sit, nay, sit, good cousin Capulet, For you and I are past our dancing days. How long is't now since last yourself and I Were in a masque?	25 30
COUSIN	By'r Lady, thirty years.	
CAPULET	What, man, 'tis not so much, 'tis not so much. 'Tis since the nuptial of Lucentio, Come Pentecost as quickly as it will, Some five-and-twenty years; and then we masqued.	35
COUSIN	'Tis more, 'tis more. His son is elder, sir. His son is thirty.	
CAPULET	Will you tell me that? His son was but a ward two years ago.	
ROMEO	<i>(To Servingman)</i> What lady's that which doth enrich the hand Of yonder knight?	40
SERVINGMAN	I know not, sir.	
ROMEO	O, she doth teach the torches to burn bright! It seems she hangs upon the cheek of night As a rich jewel in an Ethiope's ear – Beauty too rich for use, for earth too dear. So shows a snowy dove trooping with crows As yonder lady o'er her fellows shows. The measure done, I'll watch her place of stand, And, touching hers, make blessed my rude hand. Did my heart love till now? Forswear it, sight, For I ne'er saw true beauty till this night.	45 50
TYBALT	This, by his voice, should be a Montague. <i>(To his Page)</i> Fetch me my rapier, boy. <i>Exit Page.</i>	
	What, dares the slave Come hither, covered with an antic face, To fleer and scorn at our solemnity?	55

	co chtěla slyšet. Bylo, bývalo. Vítejte, pánové, a, hudbo, hraj! <i>Hudba začne brát k tanci.</i>	
	Vyklidte parket! Dívky, do kola! Víc světél a ty stoly dejte stranou, krb nechte vyhasnout, je tu moc horko! Ta nečekaná návštěva se hodí. Jen seď, jen seď, bratráčku Capulete. My dva jsme si už svoje odtančili. Jak je to dlouho, co jsme ty a já oblékli masku?	25 30
BRATRANEC	Řek bych třicet let.	
CAPULET	Cože? To přeháníš! Určitě míň. Naposled když se ženil Lucenzio. Takže letos na svatodušní svátky to bude rovných pětadvacet let.	35
BRATRANEC	Ale kdež. Víc! Vždyť jeho syn je starší. Už je mu třicet.	
CAPULET	Co to povídáš? Předloni ještě chodil do školy.	
ROMEO	<i>(Ke Sluhovi)</i> Kdo je ta dívka, jejíž ruka zdobí tamtoho rytíře?	40
SLUHA	To nevím, pane.	
ROMEO	Ona svým světlem rozsvěcuje svíce! Jak v černochově uchu náušnice na tváři temné noci jasně plane – vidina nádhery tak nevídané, že svět jí není hoden. Jiné panny vedle té holubice jsou jak vrány. Tanec už skončil. Půjdu honem za ní, chci z její ruky přijmout požehnání. Já že jsem miloval? To jsem byl slepý. Tohle je křišťál. Tamto byly střepy.	45 50
TYBALT	Řek bych, že podle hlasu to byl Montek. <i>(K Pážeti)</i> Přines mi kord. <i>Odejde Páže.</i>	
	Co si ten drzoun troufá k nám chodit v téhle směšné masce? Chce se snad vysmívat našemu veselí?	55

Now, by the stock and honour of my kin,
To strike him dead I hold it not a sin.

CAPULET Why, how now, kinsman? Wherefore storm you so?

TYBALT Uncle, this is a Montague, our foe,
A villain that is hither come in spite
To scorn at our solemnity this night. 60

CAPULET Young Romeo, is it?

TYBALT 'Tis he, that villain Romeo.

CAPULET Content thee, gentle coz, let him alone.
A bears him like a portly gentleman,
And, to say truth, Verona brags of him
To be a virtuous and well-governed youth. 65
I would not for the wealth of all this town
Here in my house do him disparagement.
Therefore be patient, take no note of him.
It is my will, the which if thou respect, 70
Show a fair presence and put off these frowns,
An ill-beseeming semblance for a feast.

TYBALT It fits when such a villain is a guest.
I'll not endure him.

CAPULET He shall be endured.
What, Goodman boy, I say he shall. Go to, 75
Am I the master here or you? Go to –
You'll not endure him! God shall mend my soul.
You'll make a mutiny among my guests,
You will set cock-a-hoop! You'll be the man!

TYBALT Why, uncle, 'tis a shame.

CAPULET Go to, go to, 80
You are a saucy boy. Is't so, indeed?
This trick may chance to scathe you. I know what,
You must contrary me. Marry, 'tis time –
(*To the guests*) Well said, my hearts!
(*To Tybalt*) You are a princox, go.
Be quiet, or – (*To servingmen*) more light, more light! 85
(*To Tybalt*) for shame, I'll make you quiet.
(*To the guests*) What, cheerly, my hearts!

TYBALT Patience perforce with wilful choler meeting
Makes my flesh tremble in their different greeting.
I will withdraw, but this intrusion shall,
Now seeming sweet, convert to bitt' rest gall. 90
Exit.

Přisahám při cti všech svých příbuzných,
vetřelce zabít není žádný hřích.

CAPULET Kam tak hrr, synovče? Zachovej klid!

TYBALT Chci, strýčku, tamhletoho dohonit.
Montek je to a přišel akorát
se nám ve vlastním domě vysmívat. 60

CAPULET Není to mladý Romeo?

TYBALT Ten bídák Romeo!

CAPULET Uklidni se a nech ho na pokoji!
Zatím se chová, jak se chovat má.
Každý tu ve Veroně o něm ví,
že je to poctivý a slušný hoch, 65
a já za žádnou cenu nedovolím,
aby v mém domě přišel k úhoně.
Buď trpělivý, nevíš si ho,
tak zní má vůle. Když jí uposlechněš, 70
aspoň se nebudeš tvářit jak morous,
taková maska na ples nepatří.

TYBALT A to se patří, aby nám sem lezl?
Nesnesu ho tu.

CAPULET Ale sneseš, slyšíš?
Ty utřinose! Řek jsem, že ho sneseš! 75
Kdo je tu pánem domu? Já, či ty?
Že prý ho nesnese! Můj dobrý bože!
Chceš ztropit skandál mezi mými hosty?
Rozpoutat výtržnost? Tak dost už. Běž!

TYBALT Vždyť je to drzost!

CAPULET Zase začínáš? 80
Drzoune jeden! Drzý jsi tu ty!
Však já ti ukážu! Takhle se chovat
a odmlouvat mi! Počkej jenom, až se –
(*K hostům*) Přátelé, výborně!
(*K Tybaltovi*) Ty fracku, zmiz!
Jestli s tím nepřestaneš – (*Ke sluhům*) Světla! Světla! 85
(*K Tybaltovi*) Však já tě zkrotím!
(*K tanečnickům*) Zvesela, mí drazí!

TYBALT Přestože zlost a vztek se ve mně vaří,
musím je skrývat za přátelskou tvář.
Jdu pryč. Však milý být, když pukám zlostí,
znamená příště jednat bez milosti. 90
Odejde.

ROMEO	<i>(To Juliet)</i> If I profane with my unworhiest hand This holy shrine, the gentler sin is this: My lips, two blushing pilgrims, ready stand To smooth that rough touch with a tender kiss.	
JULIET	Good pilgrim, you do wrong your hand too much, Which mannerly devotion shows in this. For saints have hands that pilgrims' hands do touch, And palm to palm is holy palmers' kiss.	95
ROMEO	Have not saints lips, and holy palmers, too?	
JULIET	Ay, pilgrim, lips that they must use in prayer.	100
ROMEO	O then, dear saint, let lips do what hands do: They pray; grant thou, lest faith turn to despair.	
JULIET	Saints do not move, though grant for prayers' sake.	
ROMEO	Then move not while my prayer's effect I take. <i>He kisses her.</i> Thus from my lips, by thine my sin is purged.	105
JULIET	Then have my lips the sin that they have took.	
ROMEO	Sin from my lips? O trespass sweetly urged! Give me my sin again. <i>He kisses her.</i>	
JULIET	You kiss by th' book.	
NURSE	Madam, your mother craves a word with you. <i>Juliet departs.</i>	
ROMEO	What is her mother?	
NURSE	Marry, bachelor, Her mother is the lady of the house, And a good lady, and a wise and virtuous. I nursed her daughter that you talked withal. I tell you, he that can lay hold of her Shall have the chinks.	110
ROMEO	<i>(Aside)</i> Is she a Capulet? O dear account! My life is my foe's debt.	115
BENVOLIO	Away, be gone, the sport is at the best.	
ROMEO	Ay, so I fear, the more is my unrest.	
CAPULET	Nay, gentlemen, prepare not to be gone. We have a trifling foolish banquet towards. <i>They whisper in his ear.</i>	120

ROMEO	<i>(K Julii)</i> Vás dotýkat se neurvalou dlaní je stejný hřích jak svátost znesvětít, ale mé rty, poutníci uzardění, spěchají polibkem tu vinu smýt.	
JULIE	Křivdíš své ruce, poutníčku můj milý, vždyť poutá moji ruku oddané, tím dotykem se obě políbily, jak při modlitbě jsou teď spoutané.	95
ROMEO	Člověk se modlí nejen rukama.	
JULIE	Máš pravdu, k modlení jsou hlavně rty.	100
ROMEO	Dopřej jim taky zbožnost, láska má, ať v modlitbě jsou k sobě sepjaty.	
JULIE	Mé rty jsou němé, prahnou po modlení.	
ROMEO	Mlč, světice, a dej mi rozřešení. <i>Líbá ji.</i> Teď tvoje rty z mých všechny hříchy sňaly.	105
JULIE	Do smrti na rtech ponesu tvůj hřích.	
ROMEO	Chceš na rtech nést můj hřích? To nedovolím. Vrať mi ho zpátky. <i>Líbá ji.</i>	
JULIE	Líbáš jako z knih.	
CHŮVA	Slečno, volá vás vaše paní matka. <i>Julie odchází.</i>	
ROMEO	A kdo je její máti?	
CHŮVA	Nevíte? No přece paní tady toho domu. Moudrá a vzácná dáma, mladíku. Tuh holčičku jsem já jí odkojila. Řeknu vám, který tuhle dostane, má vystaráno.	110
ROMEO	<i>(Stranou)</i> Dcera Capuleta? Mám vystaráno, mám! Je po mně veta.	115
BENVOLIO	Tak pojdte, odejdeme v nejlepší.	
ROMEO	Ano, mám strach, když na to pomyslím.	
CAPULET	Pánové, přece nechcete už jít? Za chvíli bude malé pohoštění. <i>Muži v maskách se mu šeptem omlouvají.</i>	120

Is it e'en so? Why then, I thank you all.
 I thank you, honest gentlemen. Good night.
 More torches here! Come on then, let's to bed.
 Ah, sirrah, by my fay, it waxes late.
 I'll to my rest. 125

Exeunt all but Juliet and Nurse.

JULIET Come hither, Nurse. What is yond gentleman?
 NURSE The son and heir of old Tiberio.
 JULIET What's he that now is going out of door?
 NURSE Marry, that, I think, be young Petruccio.
 JULIET What's he that follows here, that would not dance? 130
 NURSE I know not.
 JULIET Go ask his name.
Nurse goes.

If he be married,
 My grave is like to be my wedding bed.
Nurse returns.

NURSE His name is Romeo, and a Montague,
 The only son of your great enemy. 135

JULIET My only love sprung from my only hate!
 Too early seen unknown, and known too late!
 Prodigious birth of love it is to me
 That I must love a loathed enemy.

NURSE What's tis? what's tis?
 JULIET A rhyme I learnt even now 140
 Of one I danced withal.
On calls within 'Juliet!'

NURSE Anon, anon.
 Come, let's away. The strangers all are gone.
Exeunt.

No dobře tedy. Moc vám děkuji
 za vaši návštěvu. Tak dobrou noc.
 Jděte jim posvítit. A my jdeme spát.
 Vždyť, na mou věru, už se připozdilo.
 Tak na kutě. 125

Odejdou všichni kromě Julie a Chůvy.

JULIE Chůvo, pojď sem! Kdopak je tamten pán?
 CHŮVA Ten? Syn a dědic pana Tiberia.
 JULIE A ten, co právě vyšel ze dveří?
 CHŮVA No, to je přece mladý Petruccio.
 JULIE A ten za ním, co vůbec netancoval? 130
 CHŮVA Tak toho neznám.
 JULIE Zjistí, kdo je to!
Odejde Chůva.

Je-li ženatý,
 má svatba ať se v pohřeb obrátí!
Vrací se Chůva.

CHŮVA Romeo jmenuje se. A je Montek.
 Jediný syn vašeho nepřítele. 135

JULIE Jediná moje láska musí být
 jediná moje nenávist. Ten cit
 dříve než narodil se, zemřít měl,
 můj milovaný je můj nepřítel.

CHŮVA Copak to říkáš, děvče?
 JULIE Rýmovačku, 140
 kterou mě naučil můj tanečník.
Za scénou hlas: „Julie!“

CHŮVA Už jdeme!
 Pojď, Julie. Zítra je taky den.
Odejdou.

ACT II.

Enter Chorus.

CHORUS Now old desire doth in his deathbed lie,
And young affection gapes to be his heir.
That fair for which love groaned for and would die,
With tender Juliet matched, is now not fair.
Now Romeo is beloved and loves again, 5
Alike bewitched by the charm of looks;
But to his foe supposed he must complain,
And she steal love's sweet bait from fearful hooks.
Being held a foe, he may not have access
To breathe such vows as lovers use to swear, 10
And she as much in love, her means much less
To meet her new beloved anywhere.
But passion lends them power, time means, to meet,
Temp'ring extremities with extreme sweet.

Exit.

SCENE 1.

A LANE BY THE WALL OF CAPULET'S ORCHARD.

Enter Romeo.

ROMEO Can I go forward when my heart is here?
Turn back, dull earth, and find thy centre out.

He climbs the wall, and leaps within it.

Enter Benvolio with Mercutio.

BENVOLIO Romeo, my cousin Romeo, Romeo!

MERCUTIO He is wise,
and, on my life, hath stol'n him home to bed.

BENVOLIO He ran this way, and leapt this orchard wall. 5
Call, good Mercutio.

MERCUTIO Nay, I'll conjure too.
Romeo! Humours! Madman! Passion! Lover!
Appear thou in the likeness of a sigh.
Speak but one rhyme and I am satisfied.

JEDNÁNÍ II.

Vystoupí Chór.

CHÓR Bývalá vášeň leží na márách
a nová láska o slovo se hlásí,
ta kráska, po níž k uzoufání prah,
pozbyla vedle Julie své krásy.
On miluje ji, ona jeho zase, 5
oba dva v sobě našli zalíbení,
však nepřítelkyni on vyznává se,
a pro ni láska je stav ohrožení.
Tak Romeovi okolnosti brání
jít na námluvy ke své milované, 10
která, ač rovněž touží po setkání,
mu dveře otevřít má zakázané.
Leč láska sílu dá, čas nadějí,
že oba k cíli šťastně dospějí.

Odejde.

SCÉNA 1.

U ZDI PŘED ZAHRADOU CAPULETŮ.

Vystoupí Romeo.

ROMEO Kam vlastně jdu, když srdce mé je tady?
Otoč se, tělo, pospěš za svou duší.

Přehoupne se přes zeď.

Vystoupí Benvolio a Mercuzio.

BENVOLIO Romeo, bratranče!

MERCUZIO Ten chytrák bude
už jistě dávno doma v posteli.

BENVOLIO Ne, běžel sem a přeskočil tu zeď. 5
Volej, Mercuzio.

MERCUZIO Budu ho zaříkávat.
Romeo! Blázne! Trdlo! Milenče!
Všeho nech a věnuj nám aspoň vzdech.
Jen jeden veršiček, a to mi stačí.

	Cry but 'Ay me!' Pronounce but 'love' and 'dove'. Speak to my gossip Venus one fair word, One nickname for her purblind son and heir, Young Adam Cupid, he that shot so trim When King Cophetua loved the beggar maid. – He heareth not, he stirreth not, he moveth not. The ape is dead, and I must conjure him. – I conjure thee by Rosaline's bright eyes, By her high forehead and her scarlet lip, By her fine foot, straight leg, and quivering thigh, And the demesnes that there adjacent lie, That in thy likeness thou appear to us.	10 15 20
BENVOLIO	An if he hear thee, thou wilt anger him.	
MERCUTIO	This cannot anger him. 'Twould anger him To raise a spirit in his mistress' circle Of some strange nature, letting it there stand Till she had laid it and conjured it down. That were some spite. My invocation Is fair and honest. In his mistress' name, I conjure only but to raise up him.	25
BENVOLIO	Come, he hath hid himself among these trees To be consorted with the humorous night. Blind is his love, and best befits the dark.	30
MERCUTIO	If love be blind, love cannot hit the mark. Now will he sit under a medlar tree And wish his mistress were that kind of fruit As maids call medlars when they laugh alone. O Romeo, that she were, O that she were An open-arse, and thou a popp'rin' pear. Romeo, good night. I'll to my truckle-bed. This field-bed is too cold for me to sleep. Come, shall we go?	35 40
BENVOLIO	Go then, for 'tis in vain To seek him here that means not to be found. <i>Exeunt Benvolio and Mercutio.</i>	

SCENE 2.
CAPULET'S ORCHARD.

Romeo advances.

ROMEO He jests at scars that never felt a wound.

	Zamumlej „ouha“, vzlykni „láska-páska“, tu drbnu Venuši zkus chvíli vzývat, i jejího slepého synáčka, mordýře Amora, skrz jehož střelu si král Kofetus zamiloval služku. Neslyší, nehýbe se, neozve. Staví se mrtvým. Jdu ho zaklínat. Zaklínám tě při oku Rosaliny, při jejím čítku a růžovém rtíku, při jejím lýtku, koleně a stehně, jakož i všech přilehlých partiích, zjev se nám ve své lidské podobě.	10 15 20
BENVOLIO	Jestli tě slyší, určitě má vztek.	
MERCUZIO	Proč vztek? Zaklínám jeho, ne tu jeho. To kdybych já kouzelný proutek zved a s ním pak na ní dělal čáry máry, až by po jejím naléhání kles, pak ať se zlobí. Moje čarování je ale bezúhonné; jménem jeho paní vzývám jeho, ať se postaví.	25
BENVOLIO	Pojď, schovává se zřejmě mezi stromy a pokouší se splynout s vlhrou nocí. Pro slepou lásku nejlepší je tma.	30
MERCUZIO	Jak by moh slepý zjistit, kde ji má? Kdepak, ten postává tam pod dubem a v němém žalu žmoulá v ruce žalud, co našel v trávě, a sní o lásce. Ó, Romeo, kéž by ti tvoje milá tu hračku vzala a žal utěšila. Romeo, dobrou noc, jdu do postele, na tomhle polním lůžku mě to zebe. Půjdem?	35 40
BENVOLIO	No ovšem. Jsme tu zbytečně. Těžko se hledá ten, kdo ztratil sebe. <i>Odejdou Mercuzio a Benvolio.</i>	

SCÉNA 2.
V ZAHRADĚ CAPULETŮ.

Vystoupí Romeo za zdí zahrady.

ROMEO Kdo nebyl raněný, se jizvám směje.

Juliet appears above at a window.

But soft, what light through yonder window breaks?
It is the east, and Juliet is the sun.
Arise, fair sun, and kill the envious moon,
Who is already sick and pale with grief 5
That thou, her maid, art far more fair than she.
Be not her maid, since she is envious.
Her vestal livery is but sick and green,
And none but fools do wear it; cast it off.
It is my lady, O, it is my love. 10
O that she knew she were!
She speaks, yet she says nothing. What of that?
Her eye discourses; I will answer it.
I am too bold. 'Tis not to me she speaks.
Two of the fairest stars in all the heaven, 15
Having some business, do entreat her eyes
To twinkle in their spheres till they return.
What if her eyes were there, they in her head? –
The brightness of her cheek would shame those stars
As daylight doth a lamp; her eye in heaven 20
Would through the airy region stream so bright
That birds would sing and think it were not night.
See how she leans her cheek upon her hand.
O, that I were a glove upon that hand,
That I might touch that cheek!

JULIET Ay me.
ROMEO She speaks. 25
O, speak again, bright angel; for thou art
As glorious to this night, being o'er my head,
As is a winged messenger of heaven
Unto the white upturned wond'ring eyes
Of mortals that fall back to gaze on him 30
When he bestrides the lazy-passing clouds
And sails upon the bosom of the air.

JULIET O Romeo, Romeo, wherefore art thou Romeo?
Deny thy father and refuse thy name,
Or if thou wilt not, be but sworn my love, 35
And I'll no longer be a Capulet.

ROMEO Shall I hear more, or shall I speak at this?

JULIET 'Tis but thy name that is my enemy.
Thou art thyself, though not a Montague.
What's Montague? It is nor hand, nor foot, 40

Vystoupí Julie nahoře v okně.

Bože! Jaká zář plane tamhle v okně?
Julie, slunce, posel východu.
Slunce mé, vyjdi, zabij bludnou lunu,
tu bleduli, zívající zelenou, 5
že pozemská ty nadpozemsky záříš.
Nenech se zotročit jak jiné dívky
panenskou bohyní. To její roucho
cudnosti nosí blázni! Odhod' ho!
To je má láska. Moje vyvolená. 10
Škoda že o tom neví!
Mluví, i když nic neříká. Jak to?
Oči má výmluvné. Odpovím jí!
Jsem příliš troufalý. Nemluví ke mně.
Dvě nejkrásnější hvězdy na obloze 15
se někde schovaly a její oči
v nebeských sférách září místo nich.
Nebo si místo navždy vyměnily?
V půvabech tváře zář hvězd pohasne
jak lampa ve dne. A tam na nebi 20
se rozední při svitu jejích očí,
že ptáci začnou zpívat o překot.
Jak si teď bere hlavu do dlaní!
Chtěl bych být rukavičkou na té dlani
a hladit její tvář.

JULIE Ach bože.
ROMEO Mluví. 25
Zkus ještě něco říct, můj anděle.
Vznášíš se nade mnou jak posel z nebe,
jsi stejně čarokrásná jako on,
když osedlá si bílý obláček
a tiše pluje lidem nad hlavou, 30
že všichni strnou a s očima v sloup
zírají užasle na vzácný div.

JULIE Romeo, Romeo, ach, proč jsi Romeo?
Zřekni se otce, zapři svoje jméno,
a jestli nechceš, zapřu já svůj rod 35
a navždy budu patřit pouze tobě.

ROMEO Mám poslouchat dál, nebo promluvit?

JULIE Jenom tvé jméno je můj nepřítel.
Ty nejsi Montek. Ty jsi prostě ty.
Co je to Montek? Ruka nebo noha? 40

- Nor arm, nor face, nor any other part
Belonging to a man. O, be some other name!
What's in a name? That which we call a rose
By any other word would smell as sweet.
So Romeo would, were he not Romeo called, 45
Retain that dear perfection which he owes
Without that title. Romeo, doff thy name,
And for thy name – which is no part of thee –
Take all myself.
- ROMEO I take thee at thy word.
Call me but love and I'll be new baptized. 50
Henceforth I never will be Romeo.
- JULIET What man art thou that, thus bescreen'd in night,
So stumblest on my counsel?
- ROMEO By a name
I know not how to tell thee who I am.
My name, dear saint, is hateful to myself 55
Because it is an enemy to thee.
Had I it written, I would tear the word.
- JULIET My ears have yet not drunk a hundred words
Of thy tongue's uttering, yet I know the sound.
Art thou not Romeo, and a Montague? 60
- ROMEO Neither, fair maid, if either thee dislike.
- JULIET How cam'st thou hither, tell me, and wherefore?
The orchard walls are high and hard to climb,
And the place death, considering who thou art,
If any of my kinsmen find thee here. 65
- ROMEO With love's light wings did I o'erperch these walls,
For stony limits cannot hold love out,
And what love can do, that dares love attempt.
Therefore thy kinsmen are no stop to me.
- JULIET If they do see thee, they will murder thee. 70
- ROMEO Alack, there lies more peril in thine eye
than twenty of their swords. Look thou but sweet,
And I am proof against their enmity.
- JULIET I would not for the world they saw thee here.
- ROMEO I have night's cloak to hide me from their eyes, 75
And but thou love me, let them find me here.
My life were better ended by their hate
Than death prorogued, wanting of thy love.
- JULIET By whose direction found'st thou out this place?

- Tvá paže, tvář, anebo jiná část
patřící k muži? Ne? Tak znič to jméno!
Co na něm záleží? Takzvaná růže
nazvaná jinak bude vonět stejně.
A stejně Romeo by s jiným jménem 45
byl stejně drahocenný jako bez něj.
Tak se ho zbav, Romeo, pryč s tím jménem,
a místo něho, však tě neubude,
si vezmi mě.
- ROMEO Beru tě za slovo.
Říkej mi „milý“, já se nechám překřtít 50
a nebudu už nikdy Romeo.
- JULIE Kdo jsi ty, cos tu ve tmě schovaný
vyslech mou samomluvu?
- ROMEO Jak to říct,
když nechci vyslovit to jméno, které,
má milovaná, tolik nenávidím, 55
protože tobě zní tak nepřátelsky.
Mít ho tu napsané, roztrhám ho.
- JULIE Tvůj hlas mě dosud stačil omámit
jen hrstkou slov, a už ho navždy poznám.
Nejsi snad Romeo? A nejsi Montek? 60
- ROMEO Ani jedno, když oboje ti vadí.
- JULIE Jak ses tu ocitl? Mluv, proč jsi tady?
Zahradní zeď je vysoká a strmá.
Riskuješ život, kdyby tě tu našel
někdo z mých příbuzných. Sám víš, kdo jsi. 65
- ROMEO Na křídlech lásky jsem zeď přeletěl,
i nejvyšší zeď na lásku je krátká,
láska dokáže, co si zamane,
a tvoji příbuzní mě nezastaví.
- JULIE Kdyby tě tady našli, zabijí tě. 70
- ROMEO Víc nebezpečí čhá ve tvých očích
než ve dvaceti jejich mečích. Dívej
se na mě vlídně, nic mě nezraní.
- JULIE Za žádnou cenu nesmějí tě najít.
- ROMEO Plášť noci mě před nimi ukryje. 75
Jestli mě ale nechceš, ať mě najdou,
ať radši jejich zášť mi zkrátí život,
než abych živořil dál bez tvé lásky.
- JULIE A kdo ti prozradil, kde mě máš hledat?

ROMEO	By love, that first did prompt me to enquire. He lent me counsel, and I lent him eyes. I am no pilot, yet wert thou as far As that vast shore washed with the farthest sea, I should adventure for such merchandise.	80
JULIET	Thou knowest the mask of night is on my face, Else would a maiden blush bepaint my cheek For that which thou hast heard me speak tonight. Fain would I dwell on form, fain, fain deny What I have spoke; but farewell, compliment. Dost thou love me? I know thou wilt say 'Ay', And I will take thy word. Yet if thou swear'st Thou mayst prove false. At lovers' perjuries, They say, Jove laughs. O gentle Romeo, If thou dost love, pronounce it faithfully; Or if thou think'st I am too quickly won, I'll frown, and be perverse, and say thee nay, So thou wilt woo; but else, not for the world. In truth, fair Montague, I am too fond, And therefore thou mayst think my 'haviour light. But trust me, gentleman, I'll prove more true Than those that have more cunning to be strange. I should have been more strange, I must confess, But that thou overheard'st, ere I was ware, My true-love passion. Therefore pardon me, And not impute this yielding to light love, Which the dark night hath so discovered.	85 90 95 100 105
ROMEO	Lady, by yonder blessed moon I vow, That tips with silver all these fruit-tree tops –	
JULIET	O swear not by the moon, th' inconstant moon That monthly changes in her circled orb, Lest that thy love prove likewise variable.	110
ROMEO	What shall I swear by?	
JULIET	Do not swear at all, Or if thou wilt, swear by thy gracious self, Which is the god of my idolatry, And I'll believe thee.	
ROMEO	If my heart's dear love –	115
JULIET	Well, do not swear. Although I joy in thee, I have no joy of this contract tonight. It is too rash, too unadvised, too sudden, Too like the lightning which doth cease to be	

ROMEO	Srdce mě pohánělo tlukotem a vedlo mě. Já mu jen půjčil oči. Námořník nejsem, ale kdybys byla daleko, kdesi za sedmero moří, pro tebe, poklade, bych vyplul hned.	80
JULIE	Škraboška noci zakrývá mi tvář, že není vidět, jak se červenám kvůli těm řečem, které's vyslechl. Jak ráda bych se slušně upejpala, svá slova brala zpět, však sbohem, ctnosti. Miluješ mě? Já vím, že řekneš ano, a já ti uvěřím. I kdybys přísahal, můžeš mi lhát. Přísahy milenců prý budí smích. Romeo, miláčku, po pravdě mi to pověz: máš mě rád? A jestli myslíš, že jsem lehká kořist, začnu se mračit, dělat naschvály, svádět tě odmítáním. Ne, to nechci! Můj Monteku, jsem v tom až po uši, a tak se možná chovám, jak se nemá. Jenomže, věř mi, budu stálejší než ty, co lstivě hrají netykavky. Já vím, že jsem se měla držet zpátky, ale tys vyslech nedopatřením, co k tobě cítím, tak mi, prosím, odpusť to vyznání, které ti osvětlilo, co bylo určeno jen černé noci.	85 90 95 100 105
ROMEO	Přísahám, drahá, při nebeské luně, jež stříbrem polévá koruny stromů –	
JULIE	Při luně nepřísahej, Romeo. Vrtkavý měsíc, den co den se mění, tvá láska mohla by být stejně vratká.	110
ROMEO	Tak při čem tedy?	
JULIE	Nepřísahej vůbec, a když už musíš, zaklínej se sebou, vždyť ty jsi moje modla nejvyšší, jen v tebe věřím.	
ROMEO	Kdybych někdy v srdci –	115
JULIE	Ne, nepřísahej! Jak tě zbožňuju, to, co se stalo dnes, mě netěší. Je to tak prudké, nerozumné, náhlé, jak blesk z čistého nebe, který zmizí	

	Ere one can say it lightens. Sweet, good night. This bud of love by summer's ripening breath May prove a beauteous flower when next we meet. Good night, good night. As sweet repose and rest Come to thy heart as that within my breast.	120
ROMEO	O, wilt thou leave me so unsatisfied?	125
JULIET	What satisfaction canst thou have tonight?	
ROMEO	Th' exchange of thy love's faithful vow for mine.	
JULIET	I gave thee mine before thou didst request it, And yet I would it were to give again.	
ROMEO	Wouldst thou withdraw it? For what purpose, love?	130
JULIET	But to be frank and give it thee again. And yet I wish but for the thing I have. My bounty is as boundless as the sea, My love as deep. The more I give to thee The more I have, for both are infinite.	135
	<i>Nurse calls within.</i> I hear some noise within. Dear love, adieu. – Anon, good Nurse! – Sweet Montague, be true. Stay but a little; I will come again. <i>Exit.</i>	
ROMEO	O blessed, blessed night! I am afeard, Being in night, all this is but a dream, Too flattering-sweet to be substantial.	140
	<i>Re-enter Juliet, above.</i>	
JULIET	Three words, dear Romeo, and good night indeed. If that thy bent of love be honourable, Thy purpose marriage, send me word tomorrow, By one that I'll procure to come to thee, Where and what time thou wilt perform the rite, And all my fortunes at thy foot I'll lay, And follow thee, my lord, throughout the world.	145
NURSE	<i>(Within)</i> Madam!	
JULIET	I come, anon. <i>(To Romeo)</i> But if thou mean'st not well, I do beseech thee –	
NURSE	<i>(Within)</i> Madam!	
JULIET	By and by I come. – To cease thy strife and leave me to my grief. Tomorrow will I send.	150

	dřív, než si řekneš: „Vida, blýská se.“ Dobrou noc, milý, snad to poupě lásky dozraje časem v krásný květ, až příště se potkáme. Dobrou noc, nejdrazší. Snad spánek mír nám vnese do duší.	120
ROMEO	Julie, ty mě jen tak opustíš?	125
JULIE	A co bys ještě ode mě dnes čekal?	
ROMEO	Vyznání, že mě taky miluješ.	
JULIE	To jsem ti dala, než sis o ně řekl, i když bych teď ho měla ráda zpátky.	
ROMEO	Chceš ho vzít zpátky? Pročpak, miláčku?	130
JULIE	Jen abych ti ho mohla zase vrátit. A přitom přeju si, čeho mám spoustu. Je ve mně lásky jako vody v moři, a stejně hluboké. Čím víc jí dám, tím víc jí zbývá, je tak nekonečná.	135
	<i>Volá Chůva (za scénou).</i> Někdo sem jde. Romeo, na shledanou. – Už běžím, chůvo! – Milý Monteku, jenom mě nezrad'. Počkej, ještě přijdu. <i>Odejde.</i>	
ROMEO	Ach, noci, noci, požehnaná noci, snad nebude to všechno pouze sen, až příliš krásný, než aby byl pravdou.	140
	<i>Julie se vrací.</i>	
JULIE	Tři slova, Romeo, a musím jít. Jestli máš se mnou vážné úmysly a chceš mě za ženu, pak mi dej zprávu po tom, koho ti pošlu, kdy a kde se bude konat sňatek. Vše, co mám, ti k nohám položím a půjdu s tebou, můj manželí a pane, na kraj světa.	145
CHŮVA	<i>(Za scénou)</i> Slečno!	
JULIE	Už jdu! <i>(K Romeovi)</i> Však jestli mě jen klameš, snažně tě prosím –	
CHŮVA	<i>(Za scénou)</i> Slečinko!	
JULIE	Už běžím! – s tím žertem přestaň a mě zanech žalu. Zítřka za tebou pošlu.	150

ROMEO So thrive my soul –
 JULIET A thousand times good night.
Exit.

ROMEO A thousand times the worse to want thy light.
 Love goes toward love as schoolboys from their books,
 But love from love, toward school with heavy looks.
Re-enter Juliet, above.

JULIET Hist, Romeo! Hist! O for a falconer's voice
 To lure this tassel-gentle back again.
 Bondage is hoarse, and may not speak aloud,
 Else would I tear the cave where Echo lies, 160
 And make her airy tongue more hoarse than mine
 With repetition of my Romeo's name. Romeo!

ROMEO It is my soul that calls upon my name.
 How silver-sweet sound lovers' tongues by night,
 Like softest music to attending ears! 165

JULIET Romeo!

ROMEO My nieszce?

JULIET What o'clock tomorrow
 Shall I send to thee?

ROMEO By the hour of nine.

JULIET I will not fail; 'tis twenty year till then.
 I have forgot why I did call thee back.

ROMEO Let me stand here till thou remember it. 170

JULIET I shall forget, to have thee still stand there,
 Rememb'ring how I love thy company.

ROMEO And I'll still stay, to have thee still forget,
 Forgetting any other home but this.

JULIET 'Tis almost morning. I would have thee gone – 175
 And yet no farther than a wanton's bird,
 That lets it hop a little from his hand,
 Like a poor prisoner in his twisted gyves,
 And with a silk thread plucks it back again,
 So loving-jealous of his liberty. 180

ROMEO I would I were thy bird.

JULIET Sweet, so would I.
 Yet I should kill thee with much cherishing.
 Good night, good night. Parting is such sweet sorrow
 That I shall say good night till it be morrow.

ROMEO Spáso moje –
 JULIE Dobrou noc nastokrát.
Odejde.

ROMEO Stokrát je zlá, když nutí tě jít spát.
 Za milou jak žák ze školy jdeš lehce, 155
 od ní jak do školy se ti jít nechce.
Julie se objeví znovu nahoře.

JULIE Romeo! Uú! Jako sokolíka
 bych si tě chtěla umět přivolat.
 Teď ale musím šeptat, hlídají mě.
 Jinak bych překřičela ozvěnu 160
 a ochraptěle opakovala
 dokola Romeo, Romeo, Romeo.

ROMEO Má duše na mě volala mým jménem!
 Jak nejněžnější hudba nocí zní
 stříbřitě křehká slůvka milenců. 165

JULIE Romeo!

ROMEO Miláčku?

JULIE V kolik mám zítra
 za tebou poslat?

ROMEO Nejpozději v devět.

JULIE Platí. Bude to pro mě celá věčnost.
 Nevzpomínám si, co jsem ti to chtěla.

ROMEO Nech mě tu stát, dokud si nevzpomeneš. 170

JULIE Radši si nevzpomenu, abys zůstal
 a připomínal mi, jak tě mám ráda.

ROMEO To budu ti rád připomínat pořád,
 až zapomenu na vše kromě tebe.

JULIE Je skoro ráno, měl bys odejít,
 nebo jen poodejít jako ptáček,
 kterého škodolibec pouští z dlaní
 na dva tři krůčky, s pouty na nohou,
 a hned ho jemnou nitkou strhne zpět
 v žárlivé bázni, aby neutekl. 175

ROMEO Chci být tvůj ptáček!

JULIE Kéž bys byl! Já bych
 tě ale mohla láskou umačkat.
 Loučení je tak sladká chvíle stesku,
 že dobrou noc ti přát chci do rozbřesku. 180

ROMEO Sleep dwell upon thine eyes, peace in thy breast. 185
Exit Juliet.
 Would I were sleep and peace, so sweet to rest.
 Hence will I to my ghostly sire's close cell,
 His help to crave, and my dear hap to tell.
Exit.

SCENE 3.
FRIAR LAURENCE'S CELL.

Enter Friar Laurence, with a basket.

LAURENCE The grey-eyed morn smiles on the frowning night,
 Chequ'ring the eastern clouds with streaks of light,
 And fleckled darkness like a drunkard reels
 From forth day's path and Titan's fiery wheels. 5
 Now, ere the sun advance his burning eye
 The day to cheer and night's dank dew to dry,
 I must up-fill this osier cage of ours
 With baleful weeds and precious-juiced flowers.
 The earth, that's nature's mother, is her tomb. 10
 What is her burying grave, that is her womb,
 And from her womb children of divers kind
 We sucking on her natural bosom find,
 Many for many virtues excellent,
 None but for some, and yet all different. 15
 O mickle is the powerful grace that lies
 In plants, herbs, stones, and their true qualities,
 For naught so vile that on the earth doth live
 But to the earth some special good doth give;
 Nor aught so good but, strained from that fair use,
 Revolts from true birth, stumbling on abuse. 20
 Virtue itself turns vice being misapplied,
 And vice sometime's by action dignified.
Enter Romeo.
 Within the infant rind of this weak flower
 Poison hath residence, and medicine power,
 For this, being smelt, with that part cheers each part; 25
 Being tasted, slays all senses with the heart.
 Two such opposed kings encamp them still
 In man as well as herbs – grace and rude will;

ROMEO Ať mír tě provází. Měj hezké sny. 185
Odejde Julie.
 Ty sny se budou mít, že s tebou spí.
 Teď musím hned za otcem Lorenzem,
 své štěstí šťastně dovést do konce.
Odejde.

SCÉNA 3.
CELA OTCE LORENZA.

Vystoupí otec Lorenzo s košíkem.

LORENZO Jitro se usmívá a noc už zbledla,
 východní mraky vrásní pruhy světla
 a tma jak pijan s popelavou tváří
 jde zahanbeně z cesty jasné září. 5
 Než slunce otevře své oko vroucí
 a rosu osuší po nárcích noci,
 chci nasbírat si plný košík býlí
 léčivé moci i hroživé síly.
 Protože země, matka přírody, 10
 z toho, co pozře, nové porodí,
 rozličných tvarů, druhů, způsobů,
 co na zemi zas hledá potravu.
 V té různosti se skrývá řada ctností,
 v tom množství nejsou žádné zbytečnosti. 15
 Co blahodárné síly v sobě má
 květ nebo kámen, když je člověk zná.
 Na zemi totiž není nic tak zlého,
 co dobrem nemůže být pro druhého,
 a rovněž nic tak dobré tady není,
 co nemohlo by ve špatné se změnit. 20
 Řád v neřád mohou zvrátit okolnosti
 a nectnost někdy dopomůže k ctnosti.
Vystoupí Romeo.
 Ten drobný kvíteček má sílu dvojí,
 jednu, co zabíjí, druhou, co hojí.
 Stačí si přivonět, a je ti dobře, 25
 kdo kousek okusí, vzápětí zemře.
 I člověk jako květ dva vládce hostí,
 první zve k lásce, druhý ke krutosti,

	And where the worser is predominant, Full soon the canker death eats up that plant.	30
ROMEO	Good morrow, father.	
LAURENCE	Benedicite. What early tongue so sweet saluteth me? Young son, it argues a distempered head So soon to bid good morrow to thy bed. Care keeps his watch in every old man's eye, And where care lodges, sleep will never lie, But where unbruised youth with unstuffed brain Doth couch his limbs, there golden sleep doth reign. Therefore thy earliness doth me assure Thou art uproused with some distemp'ature; Or if not so, then here I hit it right: Our Romeo hath not been in bed tonight.	35 40
ROMEO	That last is true; the sweeter rest was mine.	
LAURENCE	God pardon sin! – Wast thou with Rosaline?	
ROMEO	With Rosaline, my ghostly father? No, I have forgot that name and that name's woe.	45
LAURENCE	That's my good son; but where hast thou been then?	
ROMEO	I'll tell thee ere thou ask it me again. I have been feasting with mine enemy, Where on a sudden one hath wounded me That's by me wounded. Both our remedies Within thy help and holy physic lies. I bear no hatred, blessed man, for lo, My intercession likewise steads my foe.	50
LAURENCE	Be plain, good son, and homely in thy drift. Riddling confession finds but riddling shrift.	55
ROMEO	Then plainly know my heart's dear love is set On the fair daughter of rich Capulet. As mine on hers, so hers is set on mine, And all combined save what thou must combine By holy marriage. When and where and how We met, we wooed, and made exchange of vow I'll tell thee as we pass; but this I pray, That thou consent to marry us today.	60
LAURENCE	Holy Saint Francis, what a change is here! Is Rosaline, that thou didst love so dear, So soon forsaken? Young men's love then lies Not truly in their hearts, but in their eyes.	65

	a ten, v němž horší stránka převládne, usychat začne a pak uvadne.	30
ROMEO	Dobrého rána, otče.	
LORENZO	Pozdrav Pánbůh. Kdo mě to zdraví takhle časně k ránu? Ach, synku, copak se ti honí v hlavě, žeš postel opustil tak nedočkavě? Starcům je souzeno i v noci bdít, těm starosti a strasti kradou klid, však mladík, kterého nic netrápí, ten ulehne a rázem sladce spí. A tak bych řekl, že se něco stalo, když's toho naspal na dnešek tak málo. Anebo – teď jsem na to asi káp – naš Romeo dnes vůbec nešel spát!	35 40
ROMEO	Nespal jsem, otče, ale ne svou vinou.	
LORENZO	Bože chraň! Snad jsi nespal s Rosalinou!	
ROMEO	S Rosalinou? Tu jsem snad kdysi chtěl, dávno jsem ale na ni zapomněl.	45
LORENZO	To schvaluju ti. Kde jsi tedy byl?	
ROMEO	Řek bych to hned, kdybyste dovolil. Nepozván šel jsem na ples k nepříteli a náhle kdosi do srdce mě střelil – já ránu vrátil. Otče, leda vy a boží pomoc nás dva uzdraví. Svou prosbu vznáším jménem obou dvou, s láskou jsem ranil, a ne se zlobou.	50
LORENZO	Jasněji, synu, řekni, oč ti běží, kdo mluví z cesty, domluví se stěží.	55
ROMEO	Tak jasně říkám vám, že miluji Capuletovu dceru Julii, a ona mě má taky velmi ráda, což všechno dohromady od vás žádá dát nás dva dohromady svatým sňatkem. Jak se to stalo a s celým tím zmatkem seznámím vás až cestou. Slibte jen, že oddáte nás ještě dnešní den.	60
LORENZO	Svatý Františku, to je ale změna! Tvá Rosalina už je zavržena? A jaks ji zbožňoval! Ne vroucně v srdci, dnes podle oka milujete, chlapci.	65

Jesu Maria, what a deal of brine
 Hath washed thy sallow cheeks for Rosaline! 70
 How much salt water thrown away in waste
 To season love, that of it doth not taste!
 The sun not yet thy sighs from heaven clears.
 Thy old groans yet ring in mine ancient ears.
 Lo, here upon thy cheek the stain doth sit 75
 Of an old tear that is not washed off yet.
 If e'er thou wast thyself, and these woes thine,
 Thou and these woes were all for Rosaline.
 And art thou changed? Pronounce this sentence then:
 Women may fall when there's no strength in men. 80

ROMEO Thou chidd'st me oft for loving Rosaline.
 LAURENCE For doting, not for loving, pupil mine.
 ROMEO And bad'st me bury love.
 LAURENCE Not in a grave
 To lay one in, another out to have.
 ROMEO I pray thee, chide me not. Her I love now 85
 Doth grace for grace and love for love allow.
 The other did not so.

LAURENCE O, she knew well
 Thy love did read by rote, that could not spell.
 But come, young waverer, come, go with me.
 In one respect I'll thy assistant be; 90
 For this alliance may so happy prove
 To turn your households' rancour to pure love.

ROMEO O, let us hence! I stand on sudden haste.
 LAURENCE Wisely and slow. They stumble that run fast.
Exeunt.

SCENE 4.
A STREET.

Enter Benvolio and Mercutio.

MERCUTIO Where the devil should this Romeo be?
 Came he not home tonight?
 BENVOLIO Not to his father's. I spoke with his man.

Proto jsi proudem ronil slané slzy,
 abys ji pustil k vodě takhle brzy? 70
 Nebo jsi chtěl tím pláčem nasolit
 odumřelý a vyvanulý cit?
 Ještě jsou na nebi mraky tvých vzdechů,
 tvé úpění mi dosud hučí v uchu
 a na tváři sis umýt nestačil 75
 vymleté strouhy, kudy pláč se lil.
 Tělo i duši dal bys Rosalině,
 a teď jsi bez sebe zas kvůli jiné?
 Jak praví mudrc: „Slabí muži jsou
 pro ženu zkázou, a ne oporou.“ 80

ROMEO Vždyť Rosalinu jste mi vymlouval.
 LORENZO Protože's bláznil, a ne miloval.
 ROMEO Řek jste, ať pohřbím lásku k ní.
 LORENZO A ty jsi
 tu starou pohřbil, novou pořídil si.
 ROMEO Tuhle mi, otče, nehaňte, vždyť v ní 85
 má láska našla cíl i souznění.
 Ta první nechtěla mě.

LORENZO Moudrá dáma,
 poznala, jak se mlátí prázdná sláma.
 Dobrá, ty třesťidlo, pojď. Možná přeci
 to může pomoci aspoň v jedné věci. 90
 Ta stará zášť by díky tomu svazku
 snad mohla skončit a změnit se v lásku.

ROMEO Pospěšte si! Ať je to ještě dnes!
 LORENZO Zvolna! Kdo spěchá, často klopýtne.
Odejdou.

SCÉNA 4.
NA ULICI.

Vystoupí Mercuzio a Benvolio.

MERCUZIO Kde kruci může ten Romeo vězet?
 Došel v noci domů?
 BENVOLIO Ne, doma nespál. Jejich sluha to říkal.

MERCUTIO	Why, that same pale hard-hearted wench, that Rosaline, Torments him so that he will sure run mad.	5
BENVOLIO	Tybalt, the kinsman to old Capulet, Hath sent a letter to his father's house.	
MERCUTIO	A challenge, on my life.	
BENVOLIO	Romeo will answer it.	10
MERCUTIO	Any man that can write may answer a letter.	
BENVOLIO	Nay, he will answer the letter's master, how he dares, being dared.	
MERCUTIO	Alas, poor Romeo, he is already dead – stabbed with a white wench's black eye, run through the ear with a love song, the very pin of his heart cleft with the blind bow-boy's butt-shaft; and is he a man to encounter Tybalt?	15
BENVOLIO	Why, what is Tybalt?	
MERCUTIO	More than Prince of Cats. O, he's the courageous captain of compliments. He fights as you sing prick-song: keeps time, distance, and proportion. He rests his minim rests: one, two, and the third in your bosom; the very butcher of a silk button. A duellist, a duellist; a gentleman of the very first house of the first and second cause. Ah, the immortal passado, the punto reverso, the hai.	25
BENVOLIO	The what?	
MERCUTIO	The pox of such antic, lispings, affecting phantasims, these new tuners of accent! 'By Jesu, a very good blade, a very tall man, a very good whore.' Why is not this a lamentable thing, grandsire, that we should be thus afflicted with these strange flies, these fashion-mongers, these 'pardon-me's', who stand so much on the new form that they cannot sit at ease on the old bench? O, their bones, their bones!	30 35
	<i>Enter Romeo.</i>	
BENVOLIO	Here comes Romeo, here comes Romeo!	
MERCUTIO	Without his roe, like a dried herring. O flesh, flesh, how art thou fishified! Now is he for the numbers that Petrarch flow'd in. Laura to his lady was a kitchen wench – marry, she had a better love to berhyme her – Dido a dowdy, Cleopatra a gypsy, Helen and Hero hildings and harlots, Thisbe a grey eye or so, but not	40

MERCUZIO	Že by mu ta krutě nedobytná bledule zvaná Rosalina vězela v hlavě tak, až se z toho pomát?	5
BENVOLIO	Tybalt, synovec Capuleta, poslal prý Romeovi tajně jistý dopis.	
MERCUZIO	Určitě vyzvání na souboj.	
BENVOLIO	Myslíš si, že mu odpoví?	10
MERCUZIO	Co by ne? Psát si troufá!	
BENVOLIO	Ale troufne si taky na Tybalta? A dá mu co proto za tu vyzývavost?	
MERCUZIO	Chudáček Romeo, vždyť už je vlastně po něm – byl proboden černým okem té bledé ochechule, ucho má natrhlé milostnou písní, srdce nabourané tupým šípem slepého Amora. S takovou troskou se má bít Tybalt?	15
BENVOLIO	Prosím tě! Kdo je Tybalt?	
MERCUZIO	Kotě, které si hraje na kocoura. Nebezpečný sekáč a kavalír. Šermuje jako z not, ve správné výšce, v patřičném rytmu a skvělé dynamice. Á – dva – tři: a máš ji v břiše. Ten by mohl kordem přišívat knoflíky. Do soubojů je celý žhavý. Bije se dobře, bije se rád, a zabíjí ještě radši. To skvostné držení, ten dokonalý postoj, to parádní tušé!	20 25
BENVOLIO	Tu co?	
MERCUZIO	Nesnáším tyhle módní panáky, co se nakrucujou po jiných a neumějí promluvit, jak jim zobák narost. „Ale, dušinko, ten famózní rapír, ten formát chlap, ta fatálně frigidní flundra!“ Není to k uzoufání, vidět, jak se nám tu množí ta cizácká havěť, ti módemajstří, ti pardonnez-moi, co si tak zasedli na nové móresy, že nejsou s to dřepnout si na obyčejnou sesli, aby je nebolel zadek. Ó la lá!	30 35
	<i>Vystoupí Romeo.</i>	
BENVOLIO	Romeo přišel. Romeo je tady.	
MERCUZIO	Pouze tělem. Ducha vypustil u své drahé a teď je jako kapr na suchu. Sušená tresko, ponoř se do víru poezie a zarýmuj si s Petrarkou. Vždyť ta jeho Laura byla v porovnání s tou tvojí kuchta – pravda, jemu to zas líp rýmovalo –, Dídó z Kartága cuchta, Kleopatra cikánka, Helena s Hérkou coura a kuběna, a i taková Thisbé navz-	

to the purpose. Signor Romeo, bonjour. There's a French salutation to your French slop. You gave us the counterfeit fairly last night. 45

ROMEO Good morrow to you both. What counterfeit did I give you?

MERCUTIO The slip, sir, the slip. Can you not conceive?

ROMEO Pardon, good Mercutio. My business was great, and in such a case as mine a man may strain courtesy. 50

MERCUTIO That's as much as to say such a case as yours constrains a man to bow in the hams.

ROMEO Meaning to curtsy.

MERCUTIO Thou hast most kindly hit it.

ROMEO A most courteous exposition. 55

MERCUTIO Nay, I am the very pink of courtesy.

ROMEO Pink for flower.

MERCUTIO Right.

ROMEO Why, then is my pump well flowered.

MERCUTIO Sure wit, follow me this jest now till thou hast worn out thy pump, that when the single sole of it is worn, the jest may remain, after the wearing, solely singular. 60

ROMEO O single-soled jest, solely singular for the singleness!

MERCUTIO Come between us, good Benvolio. My wits faints.

ROMEO Switch and spurs, switch and spurs, or I'll cry a match.

MERCUTIO Nay, if our wits run the wild-goose chase, I am done, for thou hast more of the wild goose in one of thy wits than I am sure I have in my whole five. Was I with you there for the goose?

ROMEO Thou wast never with me for anything when thou wast not there for the goose. 70

MERCUTIO I will bite thee by the ear for that jest.

ROMEO Nay, good goose, bite not.

MERCUTIO Thy wit is very bitter sweeting, it is a most sharp sauce.

ROMEO And is it not then well served in to a sweet goose? 75

MERCUTIO O, here's a wit of cheverel, that stretches from an inch narrow to an ell broad.

ROMEO I stretch it out for that word 'broad', which, added to the goose, proves thee far and wide a broad goose.

dory svým modrým očím vedle té tvojí nestojí za nic. Siňor Romeo, bonjour, abychom vás pozdravili podle vaší zvalchované fazóny. I když vy jste vlastně Angličan. 45

ROMEO Dobré ráno, pánové. Co to povídáš? Jak to že jsem Angličan?

MERCUZIO Žes nám včera tak po anglicku zmizel.

ROMEO Omlouvám se, Mercuzio. Ale stalo se mi něco úžasného a v takovém případě člověk zapomene na slušnost. 50

MERCUZIO Zapomene na slušnost! Přiznej se, chlapče. Cos dělal neslušného?

ROMEO Chtěl jsem říct na zdvořilost.

MERCUZIO Zdvořilostmi to začíná, neslušnostmi končí.

ROMEO To byl slušný postřeh, ale neslušná narážka. 55

MERCUZIO Tys ji postřeh?

ROMEO Ovšem.

MERCUZIO Výborně!

ROMEO Ze slušnosti, protože jinak mi nestojí za řeč.

MERCUZIO Tos mě řal, ovšem jestli ti stojí jenom ze slušnosti, pak stůj co stůj daleko nedojdeš, ale aspoň nenarazíš. 60

ROMEO Narazím. Až ti jednu vrazím a srazím ti hřebínek.

MERCUZIO Benvolio, pomoc! Romeo mě duchaplnostmi uklová.

ROMEO Sám sis nadrobil, tak zavři zobák. 65

MERCUZIO Ty ses nějak rozkohoutil. Nebyl jsi za nějakou slepičkou, že si tak vyskakuješ? Na mě si ale nevyskakuj a jdi do kurníku, než ti pochroumám brka!

ROMEO Jen žádnou zbrklost, aby sis sám nepochroumal brk. 70 Nejspíš na nějaké husičce, jak tě znám.

MERCUZIO My dva jsme spolu husy nepáslí. Nač ta kousavost?

ROMEO Copak to není krása, taková husička k nakousnutí?

MERCUZIO No tohle! Takové štavnaté řeči!

ROMEO Ta prsíčka a stehýnka, až se sliny sbíhají. 75

MERCUZIO Koukám, mládenče, že máš dneska opravdu obzvlášť pikantní chutě.

ROMEO To víš, někdo má chutě, jiný se zmůže jenom na nechutnosti.

MERCUTIO Why, is not this better now than groaning for love? 80
Now art thou sociable, now art thou Romeo, now art
thou what thou art by art as well as by nature, for this
drivelling love is like a great natural that runs lolling
up and down to hide his bauble in a hole.

BENVOLIO Stop there, stop there. 85

MERCUTIO Thou desirest me to stop in my tale against the hair.

BENVOLIO Thou wouldst else have made thy tale large.

MERCUTIO O, thou art deceived, I would have made it short,
for I was come to the whole depth of my tale, and
meant indeed to occupy the argument no longer. 90
Enter Nurse, and Peter, her man.

ROMEO Here's goodly gear. A sail, a sail!

MERCUTIO Two, two – a shirt and a smock.

NURSE Peter.

PETER Anon.

NURSE My fan, Peter. 95

MERCUTIO Good Peter, to hide her face, for her fan's the fairer face.

NURSE God ye good morrow, gentlemen.

MERCUTIO God ye good e'en, fair gentlewoman.

NURSE Is it good e'en?

MERCUTIO 'Tis no less, I tell ye: for the bawdy hand 100
of the dial is now upon the prick of noon.

NURSE Out upon you, what a man are you!

ROMEO One, gentlewoman, that God hath made for
himself to mar.

NURSE By my troth, it is well said. 'For himself to mar', 105
quoth a? Gentlemen, can any of you tell me where
I may find the young Romeo?

ROMEO I can tell you, but young Romeo will be older when
you have found him than he was when you sought him.
I am the youngest of that name, for fault of a worse. 110

NURSE You say well.

MERCUTIO Yea, is the worst well? Very well took, i' faith, wisely,
wisely.

NURSE *(To Romeo)* If you be he, sir, I desire some confidence
with you. 115

BENVOLIO She will endite him to some supper.

MERCUZIO To je jiná řeč, Romeo, než ta tvoje milostná hatmatilka.
Konečně se s tebou dá mluvit. Zase jsi starý Romeo, co
se ducha a přirozenosti týká. Neboť, chlapče, láska je
jako bezduchý šílenec, jenž se svou zbytnělou
přirozeností běhá sem a tam a hledá skulinku, otvor či
díru –

BENVOLIO Dost už, dost! 85

MERCUZIO Chceš mě přerušit v nejlepším?

BENVOLIO Dostal ses k jádru věci a dál bys to jenom protahoval.

MERCUZIO Kdepak, zůstal jsem pouze na povrchu toho problému.
Víc do hloubky jsem se pouštět nechtěl, abych
nezabřed. 90
Vystoupí Chůva a sluha Petr.

ROMEO Plachetnice na obzoru, a v plné parádě.

MERCUZIO A za ní škuner.

CHŮVA Petře!

PETR Co zas?

CHŮVA Vějíř, Petře! 95

MERCUZIO Jen jí ho dej, Petře. Bude hezčí, až ji nebude vidět.

CHŮVA Dobré ráno, pánové.

MERCUZIO Dobré odpoledne, krasavice.

CHŮVA Už bylo poledne?

MERCUZIO Zajisté, paní. Ta nestydatá rařka už přefikla 100
ciferník vejpůl.

CHŮVA Ale no tak! Co vy jste za kujóna?

ROMEO Vážená paní, to je člověk, kterého Stvořitel nestvořil
k obrazu svému, ale zpotvořil pod obraz.

CHŮVA Moc trefně jste to řekl. „Nestvořil, ale zpotvořil.“ 105
Pánové, může mi někdo z vás prozradit, kde bych
našla mladého pana Romea?

ROMEO Prozradit vám to můžu, ale než vy ho najdete, mladý
pan Romeo už zdaleka nebude tak mladý. Já jsem
nejmladší toho jména, když už na lepší nezbylo. 110

CHŮVA To je hezké.

MERCUZIO Čím hezčí, tím horší, moudrá dámo. Svatá pravda.
Svatá pravda.

CHŮVA *(K Romeovi)* Jestli jste to vy, mám pro vás jistou
důvěrnost, pane. 115

- MERCUTIO A bawd, a bawd, a bawd. So ho!
 ROMEO What hast thou found?
 MERCUTIO No hare, sir, unless a hare, sir, in a lenten pie, that is something stale and hoar ere it be spent. 120
He walks by them and sing.
 An old hare hoar
 And an old hare hoar
 Is very good meat in Lent.
 But a hare that is hoar
 Is too much for a score 125
 When it hoars ere it be spent.
 Romeo, will you come to your father's? We'll to dinner thither.
 ROMEO I will follow you.
 MERCUTIO Farewell, ancient lady. Farewell, 130
(Sings) 'lady, lady, lady'.
Exeunt Mercutio and Benvolio.
 NURSE I pray you, sir, what saucy merchant was this that was so full of his ropery?
 ROMEO A gentleman, Nurse, that loves to hear himself talk, and will speak more in a minute than he will stand to in a month. 135
 NURSE An a speak anything against me, I'll take him down an a were lustier than he is, and twenty such jacks; and if I cannot, I'll find those that shall. Scurvy knave! I am none of his flirt-jills, I am none of his skeans-mates. *(To Peter)* And thou must stand by, too, and suffer every knave to use me at his pleasure. 140
 PETER I saw no man use you at his pleasure. If I had, my weapon should quickly have been out; I warrant you, I dare draw as soon as another man if I see 145 occasion in a good quarrel, and the law on my side.
 NURSE Now, afore God, I am so vexed that every part about me quivers. Scurvy knave! *(To Romeo)* Pray you, sir, a word; and, as I told you, my young lady bid me enquire you out. What she bid me say I will keep to myself, but first let me tell ye if ye should lead her in a fool's paradise, as they say, it were a very gross kind of behaviour, as they say, for the gentlewoman is young; and therefore if you

- BENVOLIO Pozor, pozor, aby z toho nebyly důvěrnosti.
 MERCUZIO Smilstvo! Smilstvo! Smilstvo! Čuchy, čuchy! Haf!
 ROMEO Co větříš, pse?
 MERCUZIO Nic než kost. Která už je tak stará a plesnivá, že nestojí ani za psí štek. 120
Odchází a zpívá.
 Pes našel kost,
 hned zvedl chvost
 a pyšně si ho nes,
 však že tu kost
 žrala plesnivost, 125
 chuť přešla a chvost kles.
 Romeo, dneska obědváme u vás, tak doufám, že přijdeš domů.
 ROMEO Jdu hned za vámi.
 MERCUZIO Sbohem, starobylá dámo, sbohem. 130
(Zpívá) Dáma! Dámy! Nedá mi!
Odejdou Mercuzio a Benvolio.
 CHŮVA Prosím vás, pane, co to bylo za klacka nevyčválanýho, tohleto?
 ROMEO Ten pán se, chůvo, moc rád poslouchá, a když začne žvanit, za minutu toho namele víc 135 než jiní za měsíc.
 CHŮVA Se mnou ať si nezačíná. Já bych mu ukázala, i kdyby jich bylo dvacet takových. A když ne, najdu si zastání jinde. Hulvát jeden. Jsem snad nějaká jeho hej nebo počkej, aby si na mě takhle dovoloval? 140
(K Petrovi) A ty tu stojíš a koukáš, jak si na mě kdekdo vyskakuje.
 PETR Nevším jsem si, že by si na vás někdo vyskočil. To bych hned tasil a šel do toho hlava nehlava, protože já vím, co se sluší, když je pranice 145 na dohled a právo na mý straně.
 CHŮVA Můj ty bože, ještě se celá třesu, jak mě rozčílil. Pacholek jeden zatracenej.
(K Romeovi) Na slovíčko, mladý pane. Jak vám povídám, naše slečinka mě za váma posílá, ale co 150 mám vyřídit, to vám nepovím, jen to vám řeknu, že jestli ji chcete vyvíst aprílem, jak se říká, byla by to od vás moc a moc ošklivá věc, poněvadž, jářku,

- should deal double with her, truly it were an ill thing to be offered to any gentlewoman, and very weak dealing.
- ROMEO Nurse, commend me to thy lady and mistress. I protest unto thee –
- NURSE Good heart, and i' faith I will tell her as much. Lord, Lord, she will be a joyful woman.
- ROMEO What wilt thou tell her, Nurse? Thou dost not mark me. 160
- NURSE I will tell her, sir, that you do protest; which as I take it is a gentlemanlike offer.
- ROMEO Bid her devise
Some means to come to shrift this afternoon,
And there she shall at Friar Laurence' cell
Be shrived and married. Here is for thy pains. 165
- NURSE No, truly, sir, not a penny.
- ROMEO Go to, I say, you shall. (*Giving her money*)
- NURSE This afternoon, sir. Well, she shall be there. 170
- ROMEO And stay, good Nurse, behind the abbey wall. Within this hour my man shall be with thee And bring thee cords made like a tackled stair, Which to the high topgallant of my joy Must be my convoy in the secret night. 175
Farewell. Be trusty, and I'll quit thy pains.
Farewell. Commend me to thy mistress.
- NURSE Now God in heaven bless thee! Hark you, sir.
- ROMEO What sayst thou, my dear Nurse?
- NURSE Is your man secret? Did you ne'er hear say
'Two may keep counsel, putting one away'? 180
- ROMEO I warrant thee my man's as true as steel.
- NURSE Well, sir, my mistress is the sweetest lady. – Lord, Lord, when 'twas a little prating thing – O, there is a nobleman in town, one Paris, that would fain lay knife aboard; but she, good soul, had as lief see a toad, a very toad, as see him. I anger her sometimes, and tell her that Paris is the properer man, but I'll warrant you, when I say so she looks as pale as any clout in the versal world. Doth not rosemary
and Romeo begin both with a letter? 190
- ROMEO Ay, Nurse, what of that? Both with an 'R'.

- slečinka je ještě mladinká, a vůbec, klamat takové mladé slečny je ohavnost, a ji zvlášť. 155
- ROMEO Drahá chůvo, vyřid' své paní můj nejvroucnější pozdrav. Ber v potaz mou čest, jestli –
- CHŮVA Vy jste zlatý člověk, to se pozná. Já to slečně vyřídím. Můj bože, ta bude mít radost.
- ROMEO A co jí vyřídíš, chůvo? Vždyť ty mě ale vůbec neposloucháš. 160
- CHŮVA Řeknu jí, že může brát v potaz vaši čest, což je, jak já to vidím, tuze šaramantní odpověď.
- ROMEO Popros ji,
ať vymyslí, jak dneska odpoledne
přijít do cely otce Lorenza,
kde stane se mou ženou. Tumáš od cesty. 165
- CHŮVA Ach, kdepak, pane, v žádném případě.
- ROMEO Jen si to vezmi. (*Dá Chůvě peníze*)
- CHŮVA Říkal jste dneska? Určitě tam přijde. 170
- ROMEO Ty zatím počkej u zdi za klášterem. Do hodiny tam pošlu sluhu, který ti přinese z lan upletený žebřík. Ten vynese mě tajně téhle noci na samý vrchol štěstí. Na shledanou. 175
A nezrad' nás. Štědře tě odměním.
Své paní vyřid', že ji vroucně zdravím.
- CHŮVA Pámbu vám požehnej. Helejte, pane –
- ROMEO Co ještě, drahá chůvo?
- CHŮVA Umí váš sluha mlčet? To se ví:
jen kdo nic neví, ten nic nepoví. 180
- ROMEO Je spolehlivý jako moje dýka.
- CHŮVA Já jen, pane, že slečinka je andílek. Ach bože!
Co ta se nažvatlala, když byla ještě škvrně. Víte, že tady ve městě je jistý pan hrabě Paris, co by oblíz185
všecky prsty, kdyby ji dostal? Ale ona? Radši by viděla ropuchu, jak vám to říkám, ropuchu než jeho. Občas ji škádlívám, že je pan hrabě větší fešák, než ráčíte být vy, ale to ona vám hned zbledne, že by se v ní krve nedořezal. Helejte, nezačíná „rozmarýna“
a „Romeo“ na stejné písmeno? 190
- ROMEO Jistě, chůvo, začíná na „er“.

- NURSE Ah, mocker – that's the dog's name. 'R' is for the –
no, I know it begins with some other letter,
and she hath the prettiest sententious of it, of you 195
and rosemary, that it would do you good to hear it.
- ROMEO Commend me to thy lady.
- NURSE Ay, a thousand times. Peter!
- PETER Anon.
- NURSE (*Giving Peter her fan*) Before, and apace. 200
Exeunt Peter and Nurse at one door, Romeo at another door.

SCENE 5.
CAPULET'S ORCHARD.

Enter Juliet.

- JULIET The clock struck nine when I did send the Nurse.
In half an hour she promised to return.
Perchance she cannot meet him. That's not so.
O, she is lame! Love's heralds should be thoughts,
Which ten times faster glides than the sun's beams 5
Driving back shadows over lowering hills.
Therefore do nimble-pinioned doves draw Love,
And therefore hath the wind-swift Cupid wings.
Now is the sun upon the highmost hill
Of this day's journey, and from nine till twelve 10
Is three long hours, yet she is not come.
Had she affections and warm youthful blood
She would be as swift in motion as a ball.
My words would bandy her to my sweet love,
And his to me. 15
But old folks, many feign as they were dead –
Unwieldy, slow, heavy, and pale as lead.
Enter Nurse and Peter.
O God, she comes! O honey Nurse, what news?
Hast thou met with him? Send thy man away.
- NURSE Peter, stay at the gate. 20
Exit Peter.
- JULIET Now, good sweet Nurse. O Lord, why look'st thou sad?
Though news be sad, yet tell them merrily;

- CHŮVA Brr! To je jako pro psa. Děláte si legraci? „Er“ je spíš –
Ne, určité to začíná hezčím písmenem, když na vás
a na tu rozmarýnu složila už tolik hezkých 195
veršovánek, že by vám srdíčko zaplesalo.
- ROMEO Vyřid' jí můj nejrůčnější pozdrav.
- CHŮVA A třeba tisíc, pane. Petře!
- PETR Co zas?
- CHŮVA (*Dá Petrovi vějíř*) Jdem domů. Pojd' a neloudej se! 200
Odejdou, na jednu stranu Petr a Chůva, na druhou Romeo.

SCÉNA 5.
V ZAHRADĚ CAPULETŮ.

Vystoupí Julie.

- JULIE Už v devět chůva odešla a řekla,
že za půl hodinky se vrátí. Že by
ho nenašla? Ba ne. Ta se spíš loudá!
Kéž bych tak měla za poslíčka lásky
myšlenky, rychlejší než požár slunce, 5
vyhánějící šero z údolí!
Však proto Venuše, bohyně lásky,
zapřahá do kočáru hrdličky.
Proto má Amor křídla. Slunce už
je na nejvyšším bodě dnešní pouti, 10
a ona nikde. Tři hodiny čekám.
Mít trochu citu, kapku mladé krve,
pak poletovala by jako míč,
ode mě pink! s poselstvím k milému,
a zase zpět. 15
Však staří často tropí naschvály,
jsou neduživí, bledí, pomalí.
Vystoupí Chůva a Petr.
Už jde, můj bože! Chůvo, co se děje?
Našla jsi ho? Pošli pryč toho chlapa.
- CHŮVA Jdi, Petře, čekej u vrat. 20
Odejde Petr.
- JULIE Má zlatá chůvo. Bože, ty se mračíš!
I smutné zprávy lze říct vesele,

	If good, thou sham'st the music of sweet news By playing it to me with so sour a face.	
NURSE	I am a-weary. Give me leave a while. Fie, how my bones ache. What a jaunce have I!	25
JULIET	I would thou hadst my bones and I thy news. Nay, come, I pray thee speak, good, good Nurse, speak.	
NURSE	Jesu, what haste! Can you not stay a while? Do you not see that I am out of breath?	30
JULIET	How art thou out of breath when thou hast breath To say to me that thou art out of breath? The excuse that thou dost make in this delay Is longer than the tale thou dost excuse. Is thy news good or bad? Answer to that. Say either, and I'll stay the circumstance. Let me be satisfied: is't good or bad?	35
NURSE	Well, you have made a simple choice. You know not how to choose a man. Romeo? No, not he; though his face be better than any man's, yet his leg excels all men's, and for a hand and a foot and a body, though they be not to be talked on, yet they are past compare. He is not the flower of courtesy, but, I'll warrant him, as gentle as a lamb. Go thy ways, wench. Serve God. What, have you dined at home?	45
JULIET	No, no. But all this did I know before. What says he of our marriage – what of that?	
NURSE	Lord, how my head aches! What a head have I! It beats as it would fall in twenty pieces. My back – a' t' other side – ah, my back, my back! Beshrew your heart for sending me about To catch my death with jauncing up and down.	50
JULIET	I' faith, I am sorry that thou art not well. Sweet, sweet, sweet Nurse, tell me, what says my love?	
NURSE	Your love says, like an honest gentleman, and a courteous, and a kind, and a handsome, and, I warrant, a virtuous – where is your mother?	55
JULIET	Where is my mother? Why, she is within. Where should she be? How oddly thou repliest! 'Your love says like an honest gentleman „Where is your mother?“	60
NURSE	O, God's Lady dear! Are you so hot? Marry come up, I trow.	

	a jestli budou dobré, proč chceš kalit to čiré štěstí zachmuřenou tvář?	
CHŮVA	Jsem unavená, nech mě vydechnout. V kloubech mě píchá! Takováhle štrapác!	25
JULIE	Vem si mé klouby a řekni, co víš. Prosím tě, chůvičko, tak povídej.	
CHŮVA	Nespěchej na mě! Musí to být hned? Vždyť ještě sotva dechu popadám.	30
JULIE	Jak to že popadáš, když ho máš dost, abys mi řekla, že ho popadáš? Bylo by rychlejší tu zprávu říct než vysvětlovat, proč ji neříkáš. Pověz, je dobrá, nebo špatná? Mluv! To ostatní si nech až na potom. Netrap mě, chůvo: dobrá, nebo špatná?	35
CHŮVA	Kams dala oči, děvenko, že sis vybrala zrovna tohohle? Romea! Bože můj! I když obličejíček má on náramnej, zato nohy – jaksepatri, ale pokud jde o ruce, svaly a vůbec figuru, škoda mluvit – v tom se mu žádný nevyrovná. Moc velký kavalír to teda není, ale namouvěru milounký je jako beránek. Máš, děvče, co jsi chtěla. Už byl oběd?	40
JULIE	Ne, nebyl. Chůvo, tohle všechno vím. Pověz mi, říkal něco o svatbě?	45
CHŮVA	Bože, ta hlava! Bolí jako střep. Jako by se mi chtěla rozskočit. A kříž mě bere. V kyčlích mě to dlobubá. Ty nemáš srdce, že mě takhle honíš. Přisáhám, že to bude moje smrt.	50
JULIE	Mrzí mě, věř mi, jestli je ti špatně. Chůvičko zlatá, co ti řek můj milý?	
CHŮVA	Tvůj milý, anžto je to člověk zdvořilý a čestný a laskavý a fešák a vůbec samá ctnost, řek – Kde je tvá matka?	55
JULIE	Kde je má matka? Kde by byla? Uvnitř. Prosím tě, chůvo, co to zase plácáš? „Tvůj milý je samá ctnost a řek, kde je tvá matka.“	60
CHŮVA	No a co má být? Panenko skákává. Snad nehoří!	

Is this the poultice for my aching bones?
Henceforward do your messages yourself.

JULIET Here's such a coil! Come, what says Romeo? 65

NURSE Have you got leave to go to shrift today?

JULIET I have.

NURSE Then hie you hence to Friar Laurence' cell.
There stays a husband to make you a wife.
Now comes the wanton blood up in your cheeks. 70
They'll be in scarlet straight at any news.
Hie you to church. I must another way,
To fetch a ladder by the which your love
Must climb a bird's nest soon, when it is dark. 75
I am the drudge, and toil in your delight,
But you shall bear the burden soon at night.
Go, I'll to dinner. Hie you to the cell.

JULIET Hie to high fortune! Honest Nurse, farewell.
Exeunt (severally).

SCENE 6.

FRIAR LAURENCE'S CELL.

Enter Friar Laurence and Romeo.

LAURENCE So smile the heavens upon this holy act
That after-hours with sorrow chide us not!

ROMEO Amen, amen. But come what sorrow can,
It cannot countervail the exchange of joy
That one short minute gives me in her sight. 5
Do thou but close our hands with holy words,
Then love-devouring death do what he dare –
It is enough I may but call her mine.

LAURENCE These violent delights have violent ends,
And in their triumph die like fire and powder, 10
Which as they kiss consume. The sweetest honey
Is loathsome in his own deliciousness,
And in the taste confounds the appetite.
Therefore love moderately. Long love doth so.
Too swift arrives as tardy as too slow. 15

Enter Juliet.

A to mám za všecku svou námahu?
Příště si můžeš dělat posla sama.

JULIE Netrap mě už! Co řekl Romeo? 65

CHŮVA Máš dovolíno jít dnes ke zpovědi?

JULIE Ano.

CHŮVA Tak rychle pospěš k otci Lorenzovi.
Tvůj milý už je tuze nedočkavý
udělat z tebe ženu. Celá zrudla! 70
Ještě se, holka, snadno červenáš.
Tak honem do kostela, a já zatím
přinesu žebřík, po kterém tvůj muž
se v noci vkrade ukradnout ti věnec. 75
Jak já se pachtím pro tvé potěšení,
však ty se nahekáš dost po setmění.
Jdem, já na oběd – a ty za tím svým.

JULIE Sbohem, chůvičko, letím za štěstím.
Odejdou (každá jinam).

SCÉNA 6.

CELA OTCE LORENZA

Vystoupí otec Lorenzo a Romeo.

LORENZO Kéž nebe hledí vlídně na ten skutek
a neoplatí nám ho brzy žalem!

ROMEO Amen. Však žádný žal už nesvede
převážit radost, kterou dává mi
jediná minutka, při níž ji vidím. 5
Posvátným svazkem sepněte nám ruce,
pak ať si přijde nenasytná smrt.
Kéž se jen stane mou, nic víc už nechci!

LORENZO Tak prudké vášně hrozí ztroskotáním,
v největším vzletu zprudka končívají, 10
jako když střelný prach a oheň vzplanou
v ničivém polibku. Čím sladší med,
tím rychleji svou chuť kazí chuť,
a proto žij a miluj rozumně,
kdo příliš pospíchá, nic nestihne. 15

Vystoupí Julie.

Here comes the lady. O, so light a foot
Will ne'er wear out the everlasting flint.
A lover may bestride the gossamers
That idles in the wanton summer air,
And yet not fall, so light is vanity. 20

JULIET Good even to my ghostly confessor.

LAURENCE Romeo shall thank thee, daughter, for us both.
Romeo kisses her.

JULIET As much to him, else is his thanks too much.
She kisses him.

ROMEO Ah, Juliet, if the measure of thy joy
Be heaped like mine, and that thy skill be more 25
To blazon it, then sweeten with thy breath
This neighbour air, and let rich music's tongue
Unfold the imagined happiness that both
Receive in either by this dear encounter.

JULIET Conceit, more rich in matter than in words, 30
Braggs of his substance, not of ornament.
They are but beggars that can count their worth,
But my true love is grown to such excess
I cannot sum up some of half my wealth.

LAURENCE Come, come with me, and we will make short work,
For, by your leaves, you shall not stay alone
Till Holy Church incorporate two in one.
Exeunt.

Slečna už jde. Tak zlehka našlapuje,
že neobrousí nohou tvrdou zemi.
Zamilovaný může osedlat si
hebounké papěří babího léta
a nepadne, tak povznáší ho marnost. 20

JULIE Důstojný otče, přeji dobrý večer.

LORENZO Romeo popřeje ti za nás oba.
Romeo ji políbí.

JULIE Pak já si přeji vrátit mu to přání.
Políbí ho.

ROMEO Julie, máš-li radost jako já,
a umíš-li to lépe vyjádřit, 25
pak napoj vzduch svým přelahným hlasem
a tvoje slova jako fanfára
ať ohlásí to neskonalé štěstí,
které nás, milovaná, spolu čeká.

JULIE To, co je bohatší, než se dá popsat,
netřeba ještě přikrašlovat slovy.
Jen chudák změří svoje bohatství.
Suma mé lásky je tak nekonečná,
že bych se nikdy nedopočetala. 30

LORENZO Tak dost už! Pojdte! Ať to skončíme. 35
Vás nechat o samotě radno není,
dokud vám nebe nedá povolení.
Odejdou.

GLOSSARY

I/1

1. **carry coals**: do menial work, hence be humiliated. 3–4. **draw**: (swords), **draw... collar**: avoid hanging. 5. **moved**: angered. 9. **stand**: make a stand, not retreat. 12. **take the wall**: The inner part of the sidewalk being cleaner, it was yielded out of courtesy to superiors; to take it implied a claim to superiority. 13. **weakest... wall**: (proverbial) the weakest must give way. 24. **maidenheads**: virginity. 25. **sense**: meaning. 26. **sense**: feeling. 27. **stand**: have an erection. 30. **poor-john**: dried hake (a cheap fish). 38. **list**: like. 39. **bite my thumb**: insulting gesture, made by inserting the thumbnail into the mouth and jerking it from the upper teeth, making a click. 68. **bills**: hooked blades on long shafts; **partisans**: broad-headed spear. 77. **Profaners... steel**: profaning your weapons by staining them with your neighbours' blood. 88. **Cast by... ornaments**: throw aside appurtenances (like staffs) suitable for dignified age. 90. **Cankered... cankered**: rusted... malignant. 97. **Freetown**: Brooke in his poem *Romeus and Juliet* thus translates from the Italian story *Villa Franca*, the name of Capulet's castle. 115. **drive**: drove (an archaic form, pronounced *driv*). 154. **shrift**: confession. 155. **morrow**: morning. 156. **But new-struck nine**: It has just struck nine. 188. **Soft**: Wait a moment! 192. **in sadness... sadly**: seriously (with pun on *sorrows*). 203. **proof**: armour of tested strength. 207. **ope**: open. 215. **To... despair**: in earning salvation by chastity, which drives me to the dangerous sin of despair.

I/2

9. **change**: passage. 15. **hopeful... earth**: (1) the hope round which my world revolves, (2) the heiress of my wealth. 30. **Inherit**: possess. 32. **Which... none**: When you have seen them all, my daughter, though one of the group, may no longer have a place in your estimation. 42. **writ**: written. 46. **holp**: helped, cured. 56. **Good e'en**: good evening (used after noon). 57. **gi'**: give you. 59. **without book**: by heart.

I/3

3. **ladybird**: (1) a term of affection, (2) a light woman. 9. **thou's**: thou shalt. 13. **teen**: sorrow. 15. **Lammastide**: August 1st, a harvest festival. 32. **tetchy**: ill-tempered. 33. **'Shake', quoth the dove-house**: The shaking of the dove-house in the earthquake warned her to go away; **I trow**: I am sure. 36. **stand high-lone**: stand upright by herself; **rood**: cross. 40. **A**: he. 43. **holidam**: holy mother. 48. **stinted**: cease. 52. **it**: its. 53. **stone**: testicle. 82. **married**: harmonious. 104. **stays**: waits.

I/4

1. **spoke**: spoken. 3. **date... prolixity**: It is no longer the fashion to make long apologies. 4. **hoodwink'd**: blindfolded. 6. **crowkeeper**: scarecrow. 10. **measure them measure**: deal them out a dance. 18. **common bound**: (1) ordinary leap (in dancing), (2) the usual limits. 28. **Prick... pricking**: ease sexual desire by satisfying it. 37. **grandsire phrase**: old proverb: „A good candle-holder (onlooker) proves a good gamester.“ 39. **game... done**: Alluding to another proverb: „He is wise who gives over when the game is fairest.“ Here: The entertainment is at its brightest and I am in gloomy spirits. 40. **dun's the mouse**: A proverb (arising as a quibble on Romeo's *done*) meaning „be silent and unseen“. 41. **dun... mire**: In the Christmas game „Dun is the mire“ a log representing a horse stuck in the mud was hauled out by the players. 43. **burn daylight**: waste time. 49. **no wit**: not wise. 66. **worm... maid**: An old wives' tale maintained that worms grew in the fingers of lazy girls. 86. **healths five fathom deep**: deep drinking. 115. **drum**: drummer.

I/5

14. **longest... all**: the survivor takes all (proverbial). 25. **A hall**: make room; **foot it**: dance. 39. **a ward**: a minor. 44. **Ethiope**: a common Elizabethan word for a black African. 55. **To fleer... solemnity**: to mock our festivity. 75. **goodman**: a yeoman (not a gentleman). 79. **set cock-a-hoop**: abandon all restraint. 84. **princox**: insolent boy. 99. **palmer**: pilgrim (bringing palm leaves from Palestine). 124. **fay**: faith. 138. **Prodigious**: ominous. 140. **tis**: this. 141. **Anon**: right away.

II/1

2. **dull earth**: i.e. his body; **centre**: heart. 20. **demesnes**: estates. 24. **raise a spirit**: by magical power compel a spirit to appear (with bawdy quibble, with pun on *raise*); the double-entendre continues in **circle**: (1) magical circle, (2) female sexual organ; and in the next two lines. 31. **humorous**: (1) humid, (2) moody. 34. **medlar tree... medlars**: apple-like fruit, *to meddle*, a common word for sexual activity, *medlar* was an obvious opportunity for bawdy puns about sexual organs. 38. **open-arse**: a country name for the medlar fruit; **popp'rin' pear**: (with bawdy quibble) kind of pear of phallic shape.

II/2

33. **wherefore**: why. 46. **owes**: owns. 53. **counsel**: private thoughts. 66. **o'erperch**: fly over. 88. **Fain**: gladly. 89. **compliment**: social conventions. 97. **So thou wilt**: i. e. in order to have you. 131. **frank**: generous. 150. **By and by**: immediately. 151. **strife**: striving. 157. **Hist**: She calls him as a falconer calls his hawk. 158. **tassel-gentle**: tercel-gentle, male falcon of a type reserved to princes. 166. **niesse**: nestling hawk. 176. **wanton**: young mischievous person. 178. **gyves**: fetters. 180. **his**: its. 188. **dear hap**: good fortune.

II/3

4. **Titan's fiery wheels**: the sun-god's chariot wheels. 7. **osier cage**: willow basket. 15. **mickle**: great. 31. **Benedicite**: Bless you. 55. **homely**: plain. 56. **shriff**: absolution. 79. **sentence**: moral saying. 90. **In one respect**: for one good reason.

II/4

2. **tonight**: last night. 10. **answer it**: accept the challenge. 12. **how**: as. 16. **the very pin of his heart**: the „bull's eye“. 17. **butt-shaft**: blunt arrow for practice. 20. **Prince of Cats**: Tibalt is his name in the medieval stories of Reynard the Fox. 25. **first house**: best school of fencing. 26. **passado**: forward thrust; **punto reverso**: backhanded thrust; **hai**: home thrust. 30. **tall**: brave. 35. **bones**: with pun on French *bons*, good (pl.). 37. **Without his roe**: i.e. looking very thin. 42. **hildings**: good for nothings. 44. **French slop**: loose breeches. 48. **slip**: (1) counterfeit coins were called *slips*, (2) evasive action; **Can... conceive**: i. e. Can you not understand? 50. **strain courtesy**: show less politeness than one should. 52. **constrains... the hams**: forces a man's legs to bend (*bow*). Mercutio plays on Romeo's phrase *strain courtesy*, turning *courtesy* into *curtsy* (a bow). 54. **kindly**: (1) exactly, (2) graciously. 56. **the very pink**: the perfection. *Pink* is also the name of a flower and *to pink* is to cut holes in cloth or leather as an ornament. When Romeo says that his *pump* (single-soled shoes) is *well-favoured*, he means that it has been pinked in this way. 62. **solely singular**: absolutely unequalled. 63. **single-soled**: thin; **singular for the singleness**: remarkable for (1) the fact that it is the only one and (2) its silliness. 65. **Switch and spurs**: i. e. keep up the rapid pace; **cry a match**: claim the victory. 66. **wild-goose chase**: an erratic cross-country horse-race; **I am done**: I am lost. 67. **goose**. (1) fool, (2) prostitute; 69. **Was... goose**: Am I even with you now, after that joke about the goose? 71. **for the goose**: (1) behaving like a goose, (2) looking for a prostitute. 74. **sweeting**: sweet apple. 76. **cheverel**: kid leather, easily stretched. 77. **ell**: forty five inches. 79. **broad goose** (with bawdy quibble). 83. **natural**: idiot; **lolling**: with the tongue hanging out. 84. **bauble**: decorated stick carried by a court jester or „natural“ with secondary meaning „penis“ as also in **tale** (86), **occupy** (90), **gear** (91). 92. **a shirt and a smock**: a man and a woman. 101. **prick**: mark on a sundial or clock (with another bawdy pun). 114. **confidence**: i.e. conference (malapropism). 116. **endite**: i.e. invite (malapropism). 117. **So ho**: hunter's cry when seeing a hare, and **hare** (119), like **stale** (120) and **meat** (123), is slang for 'prostitute'. 119. **lenten pie**: This should contain no meat, perhaps one might put in it an old poached hare from the black market. (Mercutio is insulting the Nurse). 120. **spent** eaten up. 121. **hoar**: mouldy (with pun on *whore*). 125. **too... score**: not worth paying for. 137. **take him down**: humble him (with unintended bawdy second meaning). 138. **jacks**: saucy fellows. 140. **flirt-jills**: loose women. 141. **skeans-mates**: derogatory term not occurring elsewhere. 143. **I... out**: Peter joins in the indecent quibbling. 173. **tackled stair**: rope ladder. 174. **topgallant**: highest mast of a ship. 176. **quit**: reward. 181. **'Two may keep counsel, putting one away'**: Two, but not three, can keep a secret (proverbial expression). 185. **fain**

---

lay knife aboard: gladly board the ship, i. e. capture Juliet. 186. **as lief**: willingly. 188. **properer**: better-looking. 190. **clout**: (white) cloth; **versal**: universal. 195. **sententious**: a blunder for „sentences“.

II/5

7. **Therefore... draw**: That is why swift-winged (**nimble-pinioned**) doves pull (**draw**) the chariots of Venus (**Love**). 14. **bandy**: toss back (as in tennis). 36. **stay the circumstance**: wait for the details. 50. **a' t'**: on the. 51. **Beshrew**: curse. 68. **hie**: hasten. 76. **bear the burden**: (1) carry the responsibility of work, (2) bear the weight of your lover.

II/6

30. **Conceit... of ornament**: Imagination (**conceit**), which is richer in substance (**matter**) than in words, will only boast (**brag**) of its true reality (**substance**), not of unimportant details (**ornament**).

III/1

23. **as addle as an egg**: as rotten as a bad egg. 26. **doublet**: jacket. 30. **fee-simple**: absolute ownership. 41. **consort**: (1) associate, (2) play music with. 54. **field**: duelling place. 59. **excuse... rage**: abate the angry reaction appropriate. 70. **Alla stocata**: literally, at the thrust. 71. **walk**: i.e. come outside (to fight). 93. **grave**: (1) serious, (2) in the grave. 104. **ally**: kinsman. 184. **amerce**: punish by a fine.

III/2

1. **steeds**: the horses drawing the chariot of the sun-god. 5. **close**: concealing. 14. **Hood**: cover; **unmanned**: untamed (with obvious pun), terms borrowed from falconry. 47. **cockatrice**: basilisk. 81. **bower**: lodge. 120. **modern**: ordinary. 139. **wot**: know.

III/3

17. **without**: outside. 118. **heaven, and earth**: i. e. soul and body.

III/4

6. **promise**: assure. 7. **abed**: in bed. 11. **mewed**: shut like a bird in a cage. 12. **desperate tender**: bold offer.

III/5

20. **Cynthia's**: the moon's. 33. **affray**: frighten. 34. **hunt's-up**: a song to waken hunters. 66. **not down**: not yet gone to bed. 93. **Indeed, I never shall be satisfied... him, dead / is my poor heart**: Julie speaks with double meanings. It is possible that she scarcely pauses after **him** (94) in order to mislead her mother. 97. **temper**: (1) mix, (2) weaken. 129. **conduit**: fountain. 145. **bride**: bridegroom. 151. **minion**: spoiled child. 156. **baggage**: good-for-nothing. 184. **maumet**: doll. 235. **Ancient damnation**: You old devil.

IV/1

3. **I am nothing slow**: I have no reluctance of mind. 21. **certain text**: a true saying. 34. **to my face**: (1) openly, (2) concerning my face. 39. **pensive**: sad. 75. **That cop'st with**: you who would encounter. 83. **chapless**: without lower jaws. 100. **wanny**: pale. 113. **against**: in preparation for the time when...

IV/2

2. **cunning**: skillful. 3. **ill**: unskilled. 14. **harlotry**: foolish girl.

IV/3

5. **cross**: perverse, stubborn. 8. **behoveful**: needful; **state**: ceremony. 15. **faint cold**: producing faintness and coldness; **thrills**: pierces. 42. **green in earth**: newly buried.

IV/4

6. **cot-quean**: man who plays housewife. 11. **mouse-hunt**: mouse-hunter; i. e. woman-chaser.

IV/5

1. **Fast**: fast asleep. 6. **set... rest**: firmly resolved. 87. **cheer**: food, banquet. 99. **case... amended**: (1) things could be better than they are, (2) the instrument case could well be repaired. 105. **dump**: mournful tune. 111. **gleek**: gibe; **give... minstrel**: call you rogues. 115. **carry**: (1) endure, (2) sing. 116. **crotchets**: (1) whims, (2) quarternotes. 116. **note**: (1) musical note, (2) take note of. 134. **have... sounding**: (1) do not receive gold for playing (2) have no gold for testing.

V/1

21. **took post**: hired horses. 40. **simples**: medical herbs. 84. **get... flesh**: grow fat.

V/2

8. **searchers**: health officers. 19. **dear**: significant.

V/3

1. **aloof**: at a distance. 16. **obsequies**: rites for the dead. 163. **churl**: niggard. 173. **attach**: arrest. 296. **jointure**: marriage portion. 300. **rate**: value. 303. **Poor sacrifices**: (1) pitiful victims, (2) inadequate atonement for. 304. **glooming**: (1) cloudy, (2) gloomy.

P O Z N Á M K Y

TEXT

Kdy přesně byla hra napsána a kdy se poprvé provozovala, není známo. Řada okolností ale nasvědčuje tomu, že premiéra proběhla někdy v roce 1596 a že text vznikl krátce předtím. Tiskem vyšla hra poprvé v roce 1597, v tzv. kvartovém vydání (zhruba formát A5), další kvartová vydání následovala v letech 1599 (K2), 1609 (K3) a 1637 (K4). V roce 1623 byla pak hra zařazena do souborného, tzv. foliového vydání (zhruba formát A4). K1 je značně nespolehlivé, nejspíš vzniklo „pirátsky“, bez souhlasu autora a herecké společnosti, na podkladě poznámek a vzpomínek herců, zřejmě podplacených nakladatelem. Vydání K2 následuje po autorově redakci, přesto vykazuje mnoho nedopatření a chyb, takže při rekonstrukci autentického textu vydavatelé často kombinují znění K1 a K2. (Foliové vydání se od K2 už prakticky ničím neliší.)

PROLOG

Stručný nástin děje přednesený jedním hercem má formu sonetu. Chórem býval herec, zpravidla oblečený v černém plášti, pravděpodobně ten, který zosobňoval vévodu. Na počátku druhého jednání vystoupí s dalším sonetem, který rekapituluje průběh prvního jednání, ale pak už se Chór ve hře neobjeví.

12. **dvě hodiny**: Přestože se v alžbětinských dobách hrálo na oprostěném jevišti bez nutnosti přestaveb, bez přestávky a ve svižném tempu, je třeba brát tento časový údaj s rezervou.

I/1 – NEDĚLNÍ RÁNO

1. **tohle si líbit nenecháme... ženský... zbouchnu**: Obě základní témata hry, nenávisť a láska, vstupují do hry v notně pokleslé podobě při obhroublém vtípkování sluhů. Divák se zároveň dozví o nepřátelství mezi Monteky a Capulety.

39. **Já si před nima odplivnu... skety**: Sluhové akceptují nepřátelství obou rodin jako daný fakt, který se jim stává vítanou záminkou pro vyvolání hádky (z dlouhé chvíle či z potřeby vybit nahromaděnou energií). Tehdejší urážlivé gesto (palec v puse) bylo třeba v překladu substituovat.

54. **Řekni, že je lepší**: Z loajality k přicházejícímu pánovi (zjevně Tybaltovi, jenž je dosud za scénou) přechází už ustávající hádka v bitku.

59. **Od sebe**: Benvolio, věren svému jménu, poprvé a nikoli naposled projevuje „dobrou vůli“ a snaží se spor utiřit.

62. **za zády máš smrt**: Tybalt je od počátku prezentován jako nenávistný rváč.

68. **Klacky, a řežte do nich**: Rozezlená reakce Veroňanů svědčí o tom, že celé město považuje letitý rodový spor za nepřipustné narušení zavedeného pořádku.

71. **Tobě spíš berlu. Nač ti bude meč?:** Strihem do komické roviny a pohledem do soukromí hlav obou rodin autor akcentuje nesmyslnost rodového sporu.

91. **Jedinkrát ještě porušíte klid:** Úvodní pasáž graduje výstrahou od nejvyšší autority. Jsou postaveny meze svévoli, nedodržování řádu je od této chvíle otázkou života a smrti.

111. **Co Romeo?:** Romeo je uveden do hry starostlivým dotazem své matky. A jak následující líčení Benvoliovo, tak slova pana Monteka (126-137), ve kterých se poprvé objeví pro tuto hru charakteristická obraznost světla a tmy, představují Romea jako samotáře a melancholika, kterého, jak se otec obává, jeho uzavřenost přímo ohrožuje na životě.

164. **Pásku má na očích:** Antický bůžek lásky Amor bývá zpodobňován jako slepý chlapec s lukem a šípem, jímž zasahuje srdce milenců.

168. **Ta zášť mě pálí:** Téma hry Romeo vyjevuje ve zdobných, exaltovaných oxymórech. Rosalina, kterou miluje, patří do rodiny Capuletů (viz I/2/84), a navíc ho odmítla. Byl by tu tedy jistě důvod k žalu, ale za Romeovou okázalou rozervaností je spíš cítit sebestředné bolestinství pubertálního mladíka s literárními sklony.

I/2 – NEDĚLE KOLEM POLEDNE

3. **abychom konečně si řekli: „Mír.“:** Capuletovo odhodlání upustit (i pod vlivem vévodovy výstrahy) od rodové msty je upřímné.

6. **Však, prosím, pane, co mi odpovíte?:** Paris, bohatý a vznešený vévodův příbuzný, se v básni Arthura Brooka objevuje jako nápadník Julie až po vypovězení Romea z Verony.

17. **já budu orodovat / jen za toho, koho si sama zvolí:** Po první komické epizodě je pan Capulet prezentován ve své napravené podobě, tedy jako rozumný a tolerantní otec.

I/3 – NEDĚLE ODPOLEDNE

3. **Beruško! Kde se rajdáš?:** Chůva je představena jako bezprostřední lidová figura s výrazným erotickým cítěním, které často bezděky probleskuje její neukojitelnou výmluvností.

15. **svatého Ignáce:** Svátek sv. Ignáce připadá na 1. srpna. Podle tohoto údaje lze předpokládat, že se příběh odehrává v polovině července.

71. **mně bylo jako tobě, když ses mi / narodila:** Paní Capuletové, pokud se jí dá v tomto věřit a nedělá se mladší, musí tedy být osmadvacet.

80. **Čti z obličejů Parise jak z knihy:** Vznosným krasořečením tu snad matka zakrývá nedostatek citu k vlastní dceři. Oč přirozeněji se k sobě chovají Julie a její ubreptaná chůva.

97. **já budu hledět zamilovat se, / jestliže maminka to tolik chce:** Julie, jejíž vyspělost již v batolecím věku byla tématem rozverného chůvina vyprávění, se tímto slibem projevuje naopak jako poslušná, ale ještě dost nevyzrálé dítě.

I/4 – NEDĚLE VEČER

23. **Zbav se té tíhy, obtěžkej ty ji:** Romeova „milostná hatmatilka“ vyprovokuje cynického Mercuzia k lascivnostem hrubšího zrna (viz dále 28). Mercuzio, jehož jméno (angl. mercury = rtuť) naznačuje prudkou, nestálou povahu, je příbuzný vévody, a objevil se dokonce na seznamu hostů pozvaných na ples u Capuletů. Mohl by tak tvořit most mezi oběma znesvářenými rody, kdyby jeho povaha nebyla přímo protikladná jakékoli smířlivosti.

53. **Tys královně Mab do osidel padnul:** Mab, rozverná a škodolibá víla z irského a anglického folklóru vládnoucí lidským snům, byla rovněž dobovou přezdívkou pro dívku pochybné pověsti. Znamý Mercuziův monolog tak de facto říká, že snům není radno věřit. Mercuzio chce těmito slovy zaplašit procitající Romeovu úzkost a hrozivou předtuchu, kterou, zdá se, u přítele vycítí.

107. **Obávám se / čehosi neblahého ve hvězdách... a já že svým bezcenným životem / předčasně splatím smrti krutý dluh:** Předtucha, která zničehonic Romea přepadne a která ho zrazuje od toho jít na ples, je z hlediska dramatické výstavby textu prvním vrcholem. Ozval se varovný signál a na Romeovi je, zda ho uposlechne, nebo ne.

113. **Nu což. Ty, který řídíš moji plavbu, /ved' kormidlo:** Romeo nechotně setřese svou úzkost jako nepodloženou a odevzdaně vykročí vstříc neodvratnému údělu.

I/5 – NEDĚLE VEČER

2. **Ten, co nevyliže, to neuklidí:** Autor v kontrastu k předcházejícímu zvážnění příběhu uvádí do hry komický výstup sluhů.

27. **krb nechte vyhasnout:** Zřejmě bezděčný vliv básně A. Brooka, která se odehrává v době Vánoc, a ne jako u Shakespeara v Itálii uprostřed července (viz I/3/15).

41. **To nevím, pane:** Inscenátoři si mohou vyhrát s tím, jakou činností motivovat tuto pozoruhodnou odpověď domácího sluhy, která má v této hře osudu a nešťastných náhod značný význam. Možná by se totiž děj vyvíjel jinak, kdyby Romeo hned od počátku věděl, kdo je Julie.

57. **vetřelce zabít není žádný hřích:** V jediné chvíli se tu vedle sebe ocitá příslib lásky a hrozba smrti. Z hlediska dramatické výstavby textu tu jsme v bodě, který se dá označit jako moment prvního zlomu. Iracionální obavy, které pociťuje Romeo v předcházející scéně, se mění v reálné ohrožení. Zde asi končí expozice hry a začíná zápletka (kolize).

63. **Uklidni se a nech ho na pokoji! / Zatím se chová, jak se chovat má:** Uvědomíme-li si, že se pan Capulet a Tybalt právě dívají na Romea, který zas nespouští oči z Julie, jde o situaci plnou ironie, pokud snad (a daná situace to nijak nevyklučuje) Capulet v jakémsi záchvatu velkodušnosti nezačíná sám sprádat plány, jak usmířit rodový spor svazkem Romea s Julií. Jestli se mu ale takový nápad snad mihne v hlavě, v návalu cholericke zloby vůči synovci na něj ihned zapomíná.

91. **Vás dotýkat se neurvalou dlaní:** První dialog milenců má formu sonetu.

Obraz poutníka odkazuje nejen na pravděpodobnou masku, ve které Romeo na ples přišel, ale i na jeho jméno, které v italštině znamenalo „poutník do Říma“. Obraznost, která pro vyjádření propukající lásky čerpá z religiálních motivů, polibek na ústa při prvním setkání, a k tomu na veřejném místě (z podnětu Romea, ale bez dobově povinného zdráhání Julie), představují dráždivé porušení konvencí a pravidel „slušného“ chování té doby u obou milenců. Od první chvíle je patrné, že zde vznikl cit, který nezná zábran.

II/1 – NEDĚLNÍ NOC

14. si král Kofetus zamiloval služku: Narážka na populární baladu té doby se jen u Shakespeara objevuje pětkrát a připomínali ji i jiní autoři.

17. Zaklínám tě při oku Rosaliny: Z Mercuziova dvojsmyslného posmívání je zřejmé, že netuší nic o Romeově citové proměně.

II/2 – NOC Z NEDĚLE NA PONDĚLÍ

7. Nenech se zotročit jak jiné dívky / panenskou bohyní: Diana, panenská bohyně Luny, byla obklopena nymfami, jejichž čistotu střežila.

82. Námořník nejsem: Metaforika zámořských cest a objevů odrážela aktuální dění v zemi a obohatila dobový poetický slovník.

92. Přísahy milenců / prý budí smích: Narážka na Ovidiovo *Umění milovat*, kde bůh Jupiter v různých proměnách (v podobě býka, labutě či zlatého deště) svádí pozemšťanky a klame bohyni Juno.

107. Přisáhám, drahá, při nebeské luně: Romeo maně sklouzává do své milostné rétoriky, ale Julie mu to nedopřeje.

142. Tři slova, Romeo, a musím jít: Julie rozhodně a bez váhání jedná a sjednává tajný sňatek.

157. Jako sokolika: Metaforika čerpaná ze sokolnictví svědčí o popularitě tohoto sportu v alžbětinské době.

II/3 – PONDĚLÍ ČASNĚ RÁNO

23. Ten drobný kvíteček: Otec Lorenzo předjímá ve svém monologu motiv Juliiny zdánlivé smrti. I v jeho slovech (28) zazní všudypřítomné téma lásky a nenávisti, zasazené ale do širšího kontextu obecného řádu světa, v který on sám věří.

44. Snad jsi nespal s Rosalinou: Je zřejmý úzký vztah mezi Romeem a jeho zpovědníkem. Přestože se Rosalina jako postava ve hře nikdy neobjeví, mají zmínky o ní významnou dramatickou funkci.

91. Ta stará zášť by díky tomu svazku: Lorenzo je ochoten pro dobro věci svolit k tajnému sňatku, a dokonce souhlasí s tím, že oddá mladý pár **ještě dnešní den** (64), tj. v pondělí odpoledne.

II/4 – PONDĚLÍ DOPOLEDNE

4. Že by mu... / zvaná Rosalina: Mercuzio neví o Romeově nové lásce, a tak se připravuje půda pro tragický omyl, jehož obětí se stane.

28. Nesnáším tyhle módní panáky: U Shakespeara se i jinde setkáváme s kritickými výpady proti afektovaným způsobům soudobé zlaté mládeže, která se tak ráda opíčila po cizině. Přestože se hry z alžbětinské doby odehrávají i v jiných zemích než v Anglii, tuto skutečnost Shakespeare i jiní dramatici pomíjejí a jejich italští či jiní hrdinové se chovají jako roduvšní Angličané.

39. zarýmuj si s Petrarkou: Francesco Petrarca (1304-74) se svými sonety, jimiž opěvoval svou platonickou lásku Lauru, stal vzorem módní vlně milostných sonetů, která zaplavila renesanční Evropu. V těchto básních často nešťastný zamilovaný mladík lká nad nepřístupností své milované. To se v této hře i jinde stává terčem Shakespeareova posměchu, ale zároveň i pobídkou k tomu psát své vlastní sonety zcela jinak.

41. Dídó: Mercuzio ironicky vynáší Rosalinu nad slavné krasavice a legendární milenky, jako je Dídó, zakladatelka Kartága, milenka Aeneova, **Kleopatra**, milenka Julia Caesara (v alžbětinské Anglii se věřilo, že „cikáni“ přišli z Egypta, a proto i Kleopatře, která pocházela z Makedonie, připisovali snědou pleť), **Helena**, Paridem unesená do Tróje, **Héró**, řecká kněžka a milenka Leandrova, či **Thisbé**, milenka Pýramova.

45. I když vy jste vlastně Angličan: Následující pasáž, při níž se mladíci do sebe střetávají různými dvojsmysly, často s erotickým podtextem, je v originále natolik svázaná s reáliemi alžbětinské Anglie, že lexikálně věrný překlad by ztrácel smysl. Překlad se snaží zachovat dramatickou, estetickou, charakterizační apod. funkčnost dané pasáže a převádí volněji než jinde.

80. To je jiná řeč... než ta tvoje milostná hatmatilka: Mercuzio kvituje s povděkem, že Romeo přestal být láskou k Rosalině a chová se „normálně“. Z Romea ale mluví radost z opěťované lásky k Julii. Jde o další moment, kdy Mercuzio špatně chápe duševní rozpoložení svého kamaráda.

187. Občas ji škádlívám, že je pan hrabě větší fešák: Věta naznačuje velký časový úsek, ale my víme, že od setkání Romea s Julií uběhlo sotva pár hodin. Shakespeare je nedostihný v tom, jak dokáže pracovat s dvojitým dramatickým časem. Dojem dlouhého času je nutné vyvolat proto, aby divák uvěřil v opravdovost vzniklé lásky. Reálný čas dramatu pak vytváří dynamičnost a spád hry.

II/5 – PONDĚLÍ PO POLEDNI

1. Už v devět chůva odešla: Julie splnila slib z předešlé noci a má důvod se zlobit na chůvinu liknavost. (Víme, že chůva k Romeovi dorazila až ve dvanáct.)

22. I smutné zprávy lze říct vesele: V této scéně plné kontrastů stojí proti sobě nejen pomalé, unavené stáří a netrpělivé, dychtivé mládí, ale střetává se tu rovněž očekávání a skutečnost. Julie je připravena na špatnou zprávu, ale šťastná odchází za svým ženichem.

II/6 – PONDĚLÍ, ČASNĚ ODPOLEDNE

30. To, co je bohatší, než se dá popsát: Už těsně před svatbou je zřejmé, kdo by byl v tomto manželství dominantní partner, kdyby se události vyvinuly šťastně.

III/1 – PONĚLÍ ODPOLEDNE

11. jako v každém horkokrevném Italovi: Je vidět, že kde to jde, využije Shakespeare italských kulis jako důležitého charakterizačního i motivačního prvku. Ocitáme se na stejném místě, kde se předešlý den odehrála rvačka mezi Capulety a Monteky. Mercuzio opět hledá Romea, který se asi nedostavil na oběd (divák ví proč, ale Mercuzio ne), a Mercuzio má špatnou náladu, i proto, že laskavý a smířlivý Benvolio není s to se mu vyrovnat ve slovním šermu tak jako v poledne Romeo. Z ironického posmívání ale zaznívá jeho potlačovaná agresivita, která naplno propuká s příchodem Tybalta.

30. hodinu a čtvrt: Časový údaj, který může odpovídat času, jaký má postava Mercuzia ve hře vskutku vyměřen, předznamenává jeho tragický osud.

43. Abychom vám nezahráli na žebra: V dalším z mnoha Shakespearových paradoxů tentokrát neprovokuje k boji Tybalt, ale neutrální Mercuzio, jehož motivem není rodový svár, ale jen to, že afektovaného Tybalta nemá rád.

58. Mám důvod, Tybalte, tě milovat: Mercuzio, který netuší, že Romeo přichází ze svatby s Julií, musí být touto odpovědí, která je pro informovaného diváka zcela pochopitelná, neuvěřitelně zklamaný. K útoku na Tybalta ho pak především vede jeho silné rozčarování z Romeova chování, které si vykládá zcela mylně. Pokud někdo inscenuje hru tak, že Mercuzio o vztahu Romea k Julií ví, degraduje tuto postavu na pouhého pozéra a rváče.

70. Alla stoccata: Italsky: „přímý výpad“. Mercuzio použije tuto posměšnou přezdívku jako provokaci.

93. zatracené chladný společník: Mercuzio vtipkuje i ve chvíli smrti.

101. Mor na vaše rody: Alžbětinskému publiku musela takováto klatba znít hrůzostrašně. Mercuziovou smrtí se hra lomí v tragédii. Podle básníka Johna Drydena (1631-1700) údajně sám Shakespeare prohlásil, že musel Mercuzia ve hře zabít, aby mu (vzhledem k pozornosti, kterou na sebe poutá) nezabil hru. Smrt Mercuzia navíc silně prohlubuje neřešitelnost konfliktu, jehož obětí se tu stává člověk, který nepatří ani k jednomu ze znesvářených rodů, a navíc je příbuzný vévody.

108. Julie, / tvá láska za mne dělá slabocha / a v jejím žáru změkla ocel cti: V dilematu mezi osobním štěstím a nadosobním principem cti se Romeo po smrti Mercuzia přikloní k morální povinnosti pomstít smrt přítele.

131. Jsem pro smích osudu: Zabitím Tybalta se kolize výrazně vyhrocuje.

180. A já za ten čin / ho trestám okamžitým vyhnáním: Vévoda se smrtí příbuzného proměňuje v přímou oběť sváru. Možná právě proto Romea, mstitele Mercuzia, netrestá smrtí, ale pouhým vyhnáním.

III/2 – PONĚLÍ, POZDNÍ ODPOLEDNE

1. Cválejte k západu, ohniví hřebci: Další umělý útvar, večerní píseň „serena“, představuje ve stavbě hry opět silný kontrastující zlom. V situaci paralelní se scénou II/5 Julie očekává příchod chůvy, tentokrát ale s nadějí, ne se strachem, takže na otřesnou zprávu o smrti bratrance a vyhoštění Romea není vůbec připravena.

73. Ty zmijíš srdce pod půvabnou maskou: Také Julie v paralele k Romeovu dilematu mezi láskou a ctí řeší rozpor mezi láskou ke své rodině a láskou ke svému

manželovi. Drásavá oxymóra jsou podložena dramatickou situací (na rozdíl od Romeova pseudobolu z I/1/168-175).

137. smrt vezme si mé panenství: Julie ve svém zoufalství propadla naprosté rezignaci a uvažuje o sebevraždě.

138. Běž do ložnice. Romea ti najdu: Soucit s Julií a ženská empatie pohne chůvu k činu a jiskřička naděje dál bliká.

III/3 – PONĚLÍ, POZDNÍ ODPOLEDNE

68. rval si vlasy, / svíjel se na zemi: Shakespeare velice často „režuruje“ hereckou akci přímo v textu hry. Scénické poznámky používá sporadicky. Slova hry přináší informace o tom, kdy, kde a za jakých okolností se příběh odehrává. (Alžbětinská scéna neznala ilustrující kulisy.) Text plně vyjevuje i psychologii postav. Podtext tu zpravidla nenajdeme. Tam, kde dramatik předpokládá hereckou akci, dokonce vloží metricky nepravidelný půlverš.

76. Bůh to chtěl: Romeo je v nebezpečí života, Lorenzo přesto jde otevřít s touto rezignovanou poznámkou. Že by byl ochoten svého mladého přítele vydat? Náznak zbabělosti zpochybňuje poněkud charakter svatého muže.

106. tu hnusné jméno, ať to sídlo zla / navěky vyříznu: Scéna takřka paralelní se scénou předcházející přináší stejné projevy zoufalství i u druhého z milenců (např. několikanásobné opakování slova „vyhoštěn“ či „vyhnán“) a připravenost k sebevraždě, která má ale v obou případech spíš demonstrativní charakter. Scéna končí nadějnou vizí Lorenzovou a Romeovým šťastným očekáváním svatební noci.

118. Proč jednou ranou najednou chceš zničit / svou krev, své tělo i svou duši: Originál říká: *Why rail'st thou (Proč haníš)*. Autor zde zřejmě omylem nechává Lorenza popisovat to, co Romeo skutečně dělá v Brookově básni, ne ale v této hře.

147. ať jsi pryč, než zavřou na noc brány; 167. či v přestrojení ještě před úsvitem: Lorenzo učiní ústupek, aby manželství mohlo být naplněno.

III/4 – NOC Z PONĚLÍ NA ÚTERÝ

11. Dnešní noc tráví se svým zármutkem: Zde jde o další z paradoxních momentů ve hře. Julie přece tráví tuto noc s Romeem. Věta je nicméně impulsem ke Capuletovu ráznému rozhodnutí.

12. Zaručuju vám, / že si vás vezme: Nadějný plán, který byl Lorenzem vykreslen v předcházející scéně, vychází z jednoho základního předpokladu, a tím je dostatek času k jeho uskutečnění. Tato podmínka je ale zrušena ve chvíli, kdy se náladový otec Capulet impulzivně rozhodne sňatek urychlit. Má k tomu i racionální důvody – snaží se zmírnit Juliin žal, který si vykládá mylně, a obává se, aby nepřišel o žádoucího ženicha pro dceru. Tímto rozhodnutím zřejmě vrcholí kolize a drama přechází do fáze krize neboli vyvrcholení dramatického děje.

III/5 – NOC Z PONĚLÍ NA ÚTERÝ

1. Miláčku, nechod': Scéna loučení milenců patří k dalším umělým útvarům v rámci hry, zde je to tzv. jitřní píseň „alba“.

56. mrtvý na dně hrobky: Autor kontrastuje Romeův optimismus s temnou

předtuchou, která obestře Julii. Ve skutečnosti Julie opravdu příště uvidí Romea až mrtvého v hrobce.

59. Žal upíjí nám krev: Nejde pouze o metaforu, ale o dobovou představu, že vzdechy zředuji krev. Smutek pak může být příčinou bledosti.

69. To pořád oplakáváš bratrance: Dramatická působivost této pasáže je založena na tom, že si paní Capuletová mylně vykládá dceřin duševní stav. V sérii dvojsmyslných výroků Julii neustále hrozí, že se prořekne. To, co působí na diváky ironicky, je ale z hlediska Julie zoufalou snahou neprozradit se, nezradit slovně svého muže a zároveň nevyvolat podezření u matky.

88. Pošlu za ním do Mantovy: Zde jde o další příklad práce autora s dvojným časem. Romeo sotva odešel, ale slova paní Capuletové vyvolávají dojem mnohem delšího časového odstupu.

116. žádný hrabě Paris / mě svojí manželkou neučiní: V rozhodném chování Julie je patrný posun od poslušné dcery, jakou byla ještě před dvěma dny.

193. chcípni si na ulici, končím s tebou: Capuleta vybavil autor výraznými proměnami nálad. Realistická prokreslenost postavy nemá ovšem pouze funkci charakterizační, ale je úzce svázána s dějovými zvraty, které Capuletova náladovost způsobuje.

203. Já si myju ruce: V tomto vrcholném okamžiku se odtažitý vztah matky k dceři projevuje obzvláště výrazně. I zde je povahokresba postavy nanejvýš ústrojně spjata s dramatickým dějem.

217. vem si hraběte: Chůvin amorální pragmatismus je pro Julii největší ranou. Je zcela zbavena rodinné podpory.

230. Opravdu skvěle jsi mě utěšila: Ironicky míněná věta svědčí o tom, že všemi opuštěná Julie našla sílu jednat na vlastní pěst. Z hlediska výstavby hry zde vrcholí krize, jakožto třetí z pěti fází dramatického děje, kdy je tragický pocit akcentován na nejvyšší míru a situace hrdinů se jeví už jako zcela neřešitelná.

IV/1 – ÚTERÝ RÁNO

18. Radostné setkání, slečno. Má paní: Paris si je Julii zcela jist. Vidí v ní stále onu dívku z nedělního odpoledne a má přece slovo otce. Před diváky se takto přímo střetávají poprvé.

25. Opravdu se mu vyznám ze své lásky: Další případ slovního šermu založeného na protikladném výkladu dvojsmyslů. Divák ví, že to, co Paris pokládá za žertovné škádlení, je pro Julii krutá pravda.

74. určitě sneseš stav podobný smrti: Lorenzův plán je v dané situaci jediným východiskem. Výrazně sympatické vyznění této postavy však přece jen není zcela jednoznačné. Přestože vždy jedná až na vnější popud, nezdá se, že by mu bylo proti mysli ovlivňovat díky svým znalostem osudy jiných. Autor ho vybavil i určitým náznakem zbabělosti, takže Juliiny obavy, že by ji mohl třeba i zradit (IV/3/23), které jsou jistě především vyvolány jejím psychologickým stavem, nepůsobí neústrojně. Postava tak získává na životnosti a plasticitě. Z hlediska výstavby dramatu začíná na tomto místě peripetie, zdánlivý obrat k možnosti šťastného vyústění hry.

IV/2 – ÚTERÝ VEČER

24. Už zítra ať je ruka v rukávě!: Tj. ve středu. Capulet se vrací k původnímu plánu (viz III/4/17) provdat dceru už ve středu, když ji vidí opět hodnou a poslušnou. Možná se obává, že dcera je jako on náchylná k tomu zbrkle měnit svá rozhodnutí, a chce využít příznivé situace. Dramatický spád hry se takto velice urychlí.

IV/3 – ÚTERÝ, POZDNÍ VEČER

7. mám tu všechno, / bez čeho bych se zítra neobešla: Julie míní samozřejmě uspávací nápoj a dýku. Posunutí svatby ze čtvrtka na středu nutí Julii vypít lektvar o čtyřiašedesát hodin dřív, než jak se domluvila s Lorenzem, což ještě více zpochybňuje realnost toho, že se plán podaří.

28. A přece nevěřím, / že by ten svatý muž byl toho schopen: Po této větě některá kritická vydání doplňují podle K1 (vydaného před autorovou redakcí) verš: *I will not entertain so bad a thought (Nesmím si myslet nic tak špatného)*. Čím úpěnlivěji se Julie ujišťuje o Lorenzově poctivosti, tím reálnější se může zdát možnost, že skutečně vypije jed.

46. až procitnu v tom puchu: Tato pasáž vyjadřuje zcela pochopitelnou úzkost čtrnáctileté dívky, ale předjímá svou konkrétností i atmosféru poslední scény.

48. se ze země rve kořen mandragory: Mandragora, rostlina užívaná v lékařství i magii, připomíná svým rozeklaným kořenem lidskou postavu. Kvůli pověsti, že při vytrhnutí ze země vydává výkřik, jaký člověka dokáže uvrhnout v šílenství, se někdy k rostlině přivazovali psi, aby ji ze země vytrhli oni.

IV/4 – NOC Z ÚTERÝ NA STŘEDU

5. Angeliko: Není zřejmé, zda oslovení patří paní Capuletové, či chůvě, či jiné služebné. Pokud patří chůvě, má komický efekt, neboť „Angelika“ byla známá (podle Ariostova *Zuřivého Rolanda*) jako překrásná a nevěrná pohanská princezna.

6. Vy kuchyňko: Ostrý stříh z vrcholného děsu do komické polohy přináší v této kuchyňské scéně další proměnu pana Capuleta.

IV/5 – STŘEDA RÁNO

7. Hrabě ti jistě v noci vyspat nedá: Chůvina lascivní narážka působí dosti nepatřičně. Dříve tak sympatická postava Juliiny důvěrnice přechází, věrna svému praktickému pojmání života, na druhý břeh, k těm, kteří brání mladé lásce.

16. Musím se napít: Nejde pouze o další komický prvek v tragické situaci, ale tato chůvina slabost zdařile dokresluje i její nepřilíh silný charakter.

35. Můj drahý zeti, už jsi paroháč: Ornamentálně propracovaná scéna žalu spojující litanickou kadenci s vypjatou metaforikou má poněkud parodický nádech, který si autor může dovolit, neboť divák ví, že Juliina smrt je pouze zdánlivá. Paradox spočívá v tom, že vypjatý, sebestředný žal projevují ti, kteří Juliinu situaci sami způsobili. Láska, hlavně ta rodičovská, se tu tak staví do kruté ironického světla.

101. Zahrajte mi „Veselo je mi u srdce“: Narážka na skutečnou populární píseň

té doby, u níž je dochován i nápěv (John Playford: *The English Dancing Master*, 1625).

121. Když těžký žal tě náhle zkrúší: Citace populární oslavné básně na hudbu (obsaženo v *The Paradise of Dainty Devices*, 1576, kde je jako autor uveden Richard Edwards). Fraškovitý závěr scény působí kontrastně k předcházející tragické pasáži (podobně jako např. scéna s hrobníkem v **Hamletovi**, či s vrátným v **Macbethovi**).

V/1 – ČTVRTEK ODPOLEDNE, V MANTOVĚ

12. Baltazare, máš zprávy z Verony?: Podle řady komentátorů přijíždí Baltazar za Romeem ještě ve středu, tedy v den pohřbu Julie. Tomu ale odporuje jak Lorenzův odhad působení uspávacího nápoje (*čtyřicet dva hodin*, IV/1/105), tak i poznámka strážného (V/3/175), že Julie byla pohřbena před dvěma dny. Kromě toho je třeba vyčlenit jistý čas na přípravu pohřbu a pohřeb jediné dcery bohatého měšťana, na cestu sluhy koňmo z Verony do Mantovy a společně s Romeem zpět, na obstarání jedu, psaní dopisu, zdržení bratra Jana v uzavřeném domě atp. Proto je pravděpodobnější, že Baltazar se s Romeem setkává v Mantově až o den později. Protože se ve hře důležité dějové momenty odehrávají v návaznosti po sobě jdoucích svítání, divák možnou „ztrátu“ jednoho dne ani nepostřehne a dějový spád tak není oslaben.

24. Tak je to tedy? Končím s vámi, hvězdy: K2 jako autoritativnější text uvádí slovo *deny* (odmítat, zavrhnout), ale většina komentátorů se přiklání ke K1, kde stojí *defy* (oponovat, vyzývat k boji). Motiv hvězd a osudu, který se prolíná celou hrou, je zde završen. Zatímco dřív se Romeo nechával hvězdami a osudem vést (1/4/114), teď když vidí, kam ho osud zavedl, rozhodne se mu vzepřít.

31. Lorenzo neposílá žádný dopis?: Romeo se ptá už podruhé. Jako předtím Julie zůstává se svým problémem zcela sám a činí přípravy k sebevraždě. Ale v divákovi, který ví, že Julie se má zakrátko probudit, je posílena naděje.

73. Svět neuzákonil, že máš být šťastný: Romeovo zoufalství je tak mocné, že lidské zákony pro něho přestávají platit.

V/2 – ČTVRTEK NAVEČER

8. biřici... dům zavřeli: Mor byl v alžbětinské Anglii stálou hrozbou, takže nejde o nijak krkolomnou zápletku.

24. Do tří hodin se Julie má vzbudit: (srov. IV/1/105) Nešťastná náhoda sice zhatila Lorenzův plán informovat Romea v dopise o fingované Juliině smrti a přivolat ho do Verony, přesto ale divák zadoufá, že je ještě čas všechno zachránit.

V/3 – ČTVRTEK VEČER A V NOCI, PÁTEK ČASNĚ RÁNO

12. Zasypu kvítím svoji nevěstu: Další z umělých útvarů, šestiveršová „elegie“. V dalším kontrastu se tu staví Parisův kultivovaný žal vedle Romeova běsnícího zoufalství.

74. Pan hrabě Paris. / Vznešený Mercuziův příbuzný: Smrt Parise je následkem dalšího tragického nedorozumění, při němž jedna postava jedná na základě mylného chápání motivací postavy druhé. Smírné vyústění příběhu je rázem zcela

znemožněno. Romeo a Julie, pokud by zůstali naživu, by mohli ve společnosti existovat už pouze jako psanci. Ve struktuře tragédie tak začíná poslední fáze, zvaná katastrofa, čili tragické rozuzlení příběhu.

94. Korouhev tvé krásy / dál plane červení tváří a rtů: V tomto místě asi dosahuje Shakespeare nejdramatičtějšího vrcholu tragédie. Jen zahlcenost vlastním zoufalstvím brání Romeovi, aby si uvědomil to, co vlastně vidí a říká – že totiž Julie dosud žije. Některé inscenace v 18. a 19. století (srov. ale např. i *West Side Story*) nechávaly Julii procitnout ještě před tím, než Romeo zemře, a dopřávaly milencům slova na rozloučenou (patříčná pasáž bývala do textu připsána). Touto úpravou se vracely k původní verzi Luigiho da Porto. Posílila se tak sentimentálnost, melodramatičnost či apelativnost příběhu. Shakespeare ale zřejmě chtěl uchovat v divákovi vzpomínku na mladé milence okouzlené propukající láskou a nechtěl tento obraz zamlžit jinými akcenty.

159. Bojím se tady zůstat: Lorenzo jako poslední spojenec mladé lásky přechází na opačný břeh. Jeho jistě dost zbabělý útek vychází ovšem z poznání, že Juliino rozhodnutí zemřít je nezvratné.

160. Já nemám kam jít: To není rezignace, ale střízlivé konstatování situace.

170. tady zrezavěj: Některá komentovaná vydání namísto výrazu *rust* (zrezavět) podle K2 uvádějí výraz *rest* podle K1. Překlad by pak zněl: *Zde je tvé místo, tady odpočívej.*

208. Pojď, Monteku, jsi časně na nohou: Třetí scéna, kdy se setkává vévoda s otci obou rodin. Svědčí to o promyšlené, symetrické kompozici.

302. Já zlatou sochu vztyčím Romeovi: Smír uzavřený nad mrtvými dětmi obou rodin je provázen okázalým gestem, poněkud zpochybňujícím smysl oběti. Vždyť nevznikne další napětí třeba už z toho, čím socha bude větší a skvělejší?

EDIČNÍ POZNÁMKA

Originál hry je vytištěn podle vydání W. Shakespeare: *Romeo and Juliet* (Oxford University Press, 1980). S ohledem na čtenáře a pro jeho snadnější orientaci v textu jsou ale podle jiných kritických vydání doplněny údaje o místu děje, scénické poznámky a sjednocena jsou i označení některých jednajících postav (např. Petr místo Sluha). Překlad a anglický glosář jsou pořízeny podle následujících kritických vydání, z nichž bylo částečně čerpáno i pro závěrečné poznámky:

W. Shakespeare: *Romeo and Juliet* (The Arden Shakespeare, Routledge, 1993)

W. Shakespeare: *Romeo and Juliet* (New Swan Shakespeare, Longmans, 1965)

W. Shakespeare: *Romeo and Juliet* (New Penguin Shakespeare, Penguin Books, 1996)

W. Shakespeare: *Romeo and Juliet* (The Riverside Shakespeare, 1974)

OBSAH

Předmluva	5
Romeo and Juliet	8
Romeo a Julie	9
Glossary	188
Poznámky	193
Ediční poznámka	204

NAKLADATELSTVÍ ROMEO

Dvojjazyčná edice her Williama Shakespeara

HAMLET (248 Kč)

Překlad Jiřího Joska byl oceněn Cenou Josefa Jungmanna za nejlepší překlad vydaný v roce 1999.

MNOHO POVYKU PRO NIC (198 Kč)

ZKROCENÍ ZLÉ ŽENY (238 Kč)

ROMEO A JULIE (208 Kč)

KONEC DOBRÝ, VŠECHNO DOBRÉ (218 Kč)

JULIUS CAESAR (198 Kč)

KRÁL JINDŘICH VIII. (228 Kč)

TROILUS A KRESSIDA (238 Kč)

VESELÉ PANIČKY WINDSORSKÉ (228 Kč)

OTHELLO (238 Kč)

CORIOLANUS (238 Kč)

BOUŘE (198 Kč)

MACBETH (198 Kč)

KRÁL RICHARD III. (238 Kč)

ANTONIUS A KLEOPATRA (238 Kč)

Připravujeme:

TITUS ANDRONICUS

DVA KAVALÍŘI Z VERONY

Dvojjazyčná edice děl světové klasické literatury

A. S. PUŠKIN: EVŽEN ONĚGIN (298 Kč)

Překlad Milana Dvořáka byl oceněn mimořádnou tvůrčí odměnou za vynikající překlad vydaný v roce 1999.

Edice světové literatury

GRIGORIJ KANOVIČ:
KÚZLE ZA DVA GROŠE (228 Kč) *SLEVA!*

Překlad Jany Mertinové byl oceněn mimořádnou tvůrčí odměnou za vynikající překlad vydaný v roce 2001.

EDWARD ALBEE:
HRA O MANŽELSTVÍ
KOZA ANEB KDO JE SYLVIE? (208 Kč)

GRETELISE HOLMOVÁ:
VRAŽDY NA OSTROVĚ (208 Kč) *SLEVA!*

GEORGE ELIOT: MIDDLEMARCH (458 Kč)

Edice české literatury

JIŘÍ REICHL: CESTA NAPŘÍČ MĚSTEM (158 Kč)

JAN A. VACULÍK: (RE)KAPITULACE (108 Kč)

Objednávky, připomínky a návrhy posílejte na adresu:

Nakladatelství Romeo,
Pod Bání 21, 180 00 Praha 8
tel/fax: 283840193
e-mail: jirijosek@volny.cz
www.jirijosek.com

WILLIAM
SHAKESPEARE

William
Shakespeare
ROMEO
AND JULIET

ROMEO
A JULIE

Z anglického originálu Romeo and Juliet přeložil,
poznámkami opatřil a předmluvu napsal Jiří Josek.
Obálku navrhl Aleš Krejča.

Grafická úprava a sazba Jaroslav Hrabě.
Redakce Jana Mertinová a Zuzana Šťastná.

Vydalo nakladatelství Romeo, Pod Bání 21, 180 00 Praha 8,
jako svou 25. publikaci.

Vytiskl Akcent tiskárna Vimperk, s.r.o.
Třetí, přepracované vydání, Praha 2007.

www.jirijosek.com